

Leefbaarheid in de gemeente

Pijnacker-Nootdorp

Lemon vervolgmeting 2015

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij RIGO. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. RIGO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Leefbaarheid in de gemeente Pijnacker-Nootdorp

Lemon vervolgmeting 2015

Opdrachtgever

Gemeente Pijnacker-Nootdorp

Auteurs

Wilma Bakker

Esther Cozijnsen

Rapportnummer

P30190

Uitgave

22 juni 2015

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Onderzoeksopzet	1
2.1	De vragenlijst	1
2.2	De wijkindeling	2
2.3	Werkwijze en respons	2
2.4	De onderzoeksgroep	3
2.5	De analyse	5
3	De fysieke woonomgeving	6
3.1	Inleiding	6
3.2	Kwaliteit van de woningen in de buurt	6
3.3	De woonomgeving	7
3.4	Groenvoorzieningen	8
3.5	Speelvoorzieningen	9
3.6	Algemene voorzieningen	10
3.7	Conclusies fysieke woonomgeving	11
4	De sociale woonomgeving	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Betrokkenheid bij de wijk	12
4.3	Omgang tussen bewoners uit verschillende inkomensgroepen	13
4.4	Omgang bewoners met verschillende etnische achtergronden	14
4.5	Conclusies sociale woonomgeving	14
5	Veiligheid	15
5.1	Inleiding	15
5.2	Overlast van (het gedrag van) anderen	15
5.3	Criminaliteit	16
5.4	Veiligheidsgevoel	17
5.5	Conclusies veiligheid	18

6	Ongenoegens	19
6.1	Inleiding	19
6.2	Overlast van activiteiten	19
6.3	Vervuiling	20
6.4	Verkeersoverlast	21
6.5	Conclusies ongenoegens	22
7	Totaaloordeel	23
7.1	Inleiding	23
7.2	Totaaloordeel	23
7.3	Totaaloverzicht	24
8	Wijkprofielen	26
8.1	Inleiding	26
8.2	Pijnacker Centrum/dorp	27
8.3	Pijnacker Noord	28
8.4	Koningshof	29
8.5	Klapwijk	30
8.6	Tolhek	31
8.7	Keijzershof	32
8.8	Oude Leede/ Zuidpolder	33
8.9	Pijnacker Noordpolder	34
8.10	Pijnacker Oost (incl. Ackerswoude)	35
8.11	Nootdorp Centrum/West	36
8.12	Vrouwtjeslant/ Nieuweveen	37
8.13	Achter het Raadhuis	38
8.14	's Gravenhout	39
8.15	De Venen	40
8.16	Craeyenburch	41
8.17	Buitengebied Nootdorp	42
8.18	Oud Delfgauw	43
8.19	Emerald	44
8.20	Aandachtspunten per wijk	45

Bijlage 1: cijfers voorgaande meting(en)	1
Bijlage 2: analyse	7
Bijlage 3: opmerkingenoverzicht	10
Bijlage 4: vragenlijst	11

1 Inleiding

In 2002 is als gevolg van een gemeentelijke herindeling de gemeente Pijnacker-Nootdorp ontstaan. Al voor die tijd, sinds 1998, maakte de gemeente Pijnacker gebruik van Lemon om de leefbaarheid in de gemeente in kaart te brengen.

Sinds de gemeentelijke fusie wordt om de twee jaar het leefbaarheidsonderzoek uitgevoerd. In totaal is in de gemeente Pijnacker-Nootdorp dit onderzoek nu zes keer uitgevoerd, namelijk in de jaren 2003, 2005, 2007, 2009, 2011 en 2013.

In het voorjaar van 2015 is voor de zevende keer een enquête uitgezet onder de bewoners van de gemeente Pijnacker-Nootdorp. De resultaten daarvan worden in dit rapport beschreven.

2 Onderzoekopzet

In dit hoofdstuk komt de inhoud en de opzet van het onderzoek aan bod. Eerst wordt ingegaan op de vragenlijst en de onderliggende leefbaarheidsthema's. Daarna komen de buurtindeling, de werkwijze, de behaalde respons en de onderzoeksgroep aan bod. Tot slot wordt een korte toelichting gegeven op de analyses die in dit onderzoek zijn uitgevoerd.

2.1 De vragenlijst

Om de leefbaarheid te meten is gebruik gemaakt van een vragenlijst die ingaat op 4 leefbaarheidsthema's: de fysieke woonomgeving, de sociale woonomgeving, ongenoegens en veiligheid. Daarnaast is gevraagd naar een totaaloordeel over de eigen buurt. Hieronder is weergegeven welke onderwerpen in de vragenlijst aan bod zijn gekomen. De bewoners is gevraagd voor al deze aspecten een rapportcijfer te geven, waarbij een 1 zeer negatief is en een 10 zeer positief.

Fysieke woonomgeving	Ongenoegens
Kwaliteit woningen	Overlast van vervuiling
Woonomgeving	Verkeersoverlast
Groenvoorzieningen	Overlast van activiteiten
Speelvoorzieningen	Veiligheid
Algemene voorzieningen	Overlast van personen
Sociale woonomgeving	Criminaliteit
Betrokkenheid	Veiligheidsgevoel
Omgang inkomensgroepen	Totaaloordeel
Omgang etnische groepen	Totaaloordeel

2.2 De wijkindeling

In dit onderzoek is de volgende wijkindeling gehanteerd, waarbij bedrijventerreinen buiten beschouwing zijn gelaten.

Kern	Wijknummer + naam	Kaart gemeente Pijnacker-Nootdorp
Pijnacker	1.Pijnacker-Centrum/Dorp	
	2.Pijnacker-Noord	
	3.Koningshof	
	4.Klapwijk	
	5.Tolhek	
	6.Keijzershof	
	8.Oude Leede/Zuidpolder	
	9.Pijnacker Noordpolder	
	10. Pijnacker-Oost (+Ackerswoude)	
	Nootdorp	
13.Vrouwtjeslant/Nieuweveen		
14.Achter het Raadhuis		
15.s-Gravenhout		
16.De Venen		
17.Craeyenburch		
18.Buitengebied Nootdorp		
Delfgauw		
	21.Emerald	

2.3 Werkwijze en respons

In de gemeente Pijnacker-Nootdorp zijn verspreid over alle wijken in totaal 4.305 bewoners benaderd voor deelname aan het onderzoek. De vragenlijst kon zowel schriftelijk als online ingevuld worden. Per wijk is een aselechte steekproef getrokken van in beginsel 225 huishoudens. In de wijken waar de respons de vorige keer relatief laag was (<85) is dit aantal verhoogd, afhankelijk van het responspercentage in 2013. In wijken met minder dan 225 adressen zijn alle huishoudens aangeschreven.

Omdat de respons in een aantal wijken tegenviel, is in die wijken een herinneringsbrief verstuurd. Het gaat hier om Klapwijk, Tolhek, Oude Leede/Zuidpolder, Pijnacker Noordpolder, Vrouwtjeslant/Nieuweveen, Achter het Raadhuis, Craeyenburch en Buitengebied Nootdorp. Uiteindelijk is de vragenlijst door 1.551 bewoners ingevuld, waarvan 1.045 schriftelijk en 506 online. De respons komt daarmee op 36%, wat lager is dan de respons bij de vorige meting (39%) en hoger dan het gemiddelde bij dit type onderzoek (circa 31%). In onderstaande tabel is te zien hoeveel huishoudens er per wijk benaderd zijn en hoe de respons over de wijken verdeeld is. De respons is voor alle wijken voldoende om tot betrouwbare resultaten te komen.

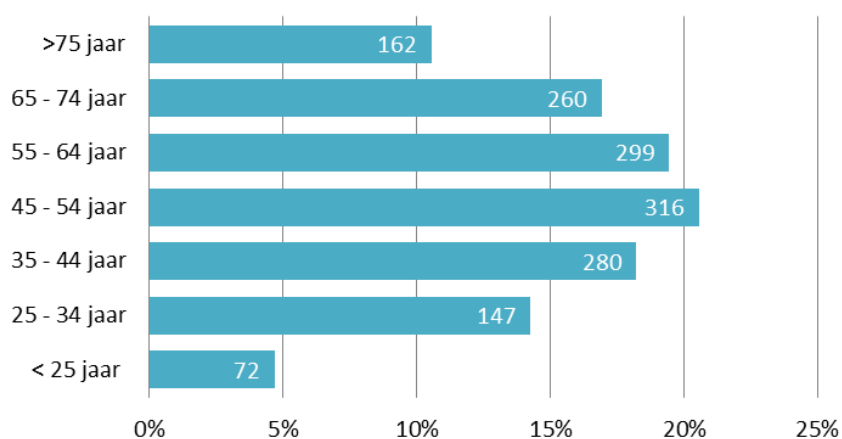
	Aantal uitgezet	Respons			
		Internet	Schriftelijk	Totaal	
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	225	18	75	93	41%
2. Pijnacker-Noord	225	14	73	87	39%
3. Koningshof	225	28	70	98	44%
4. Klapwijk	225	42	45	87	39%
5. Tolhek	225	44	40	84	37%
6. Keijzershof	225	18	62	80	36%
7. Ackerswoude*	85	7	18	25	29%
8. Oude Leede/Zuidpolder	254	29	59	88	35%
9. Pijnacker Noordpolder	145	16	25	41	28%
10. Pijnacker-Oost	191	13	45	58	30%
12. Nootdorp-Centrum/West	273	18	74	92	34%
13. Vrouwtjeslant/Nieuweveen	225	42	51	93	41%
14. Achter het Raadhuis	248	37	60	97	39%
15. 's-Gravenhout	254	28	59	87	34%
16. De Venen	244	22	57	79	32%
17. Craeyenburch	288	49	52	101	35%
18. Buitengebied Nootdorp	200	16	46	62	31%
20. Oud Delfgauw	281	34	73	107	38%
21. Emerald	267	31	61	92	34%
Totaal	4.305	506	1.045	1.551	36%

* In de analyses is Ackerswoude samengevoegd met Pijnacker-Oost

2.4 De onderzoeksgroep

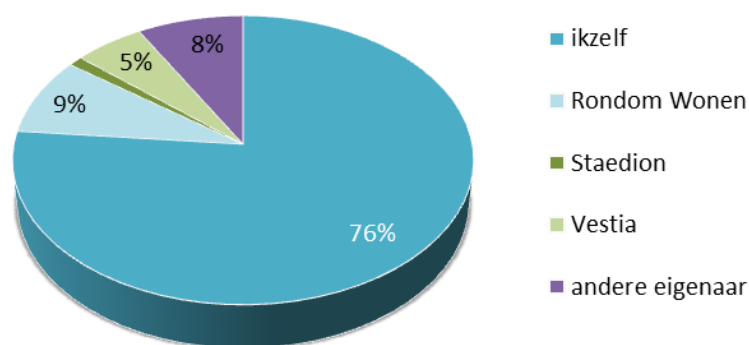
De meeste respondenten hebben een leeftijd tussen de 35 en de 75 jaar. Onder de 75-plussers en de jongeren onder de 35 jaar is de respons het laagst (Figuur 2-1). Van de enquêtes is 59% ingevuld door vrouwen en 41% door mannen.

Figuur 2-1 Leeftijdsopbouw respondenten

Verreweg het grootste deel van de respondenten (76%) is zelf eigenaar van de woning waarin hij of zij woonachtig is. Daarnaast huurt 16% van de respondenten een woning van één van de drie woningcorporaties in Pijnacker-Nootdorp (9% Rndom Wonen, 5% Vestia en 2% Staedion).

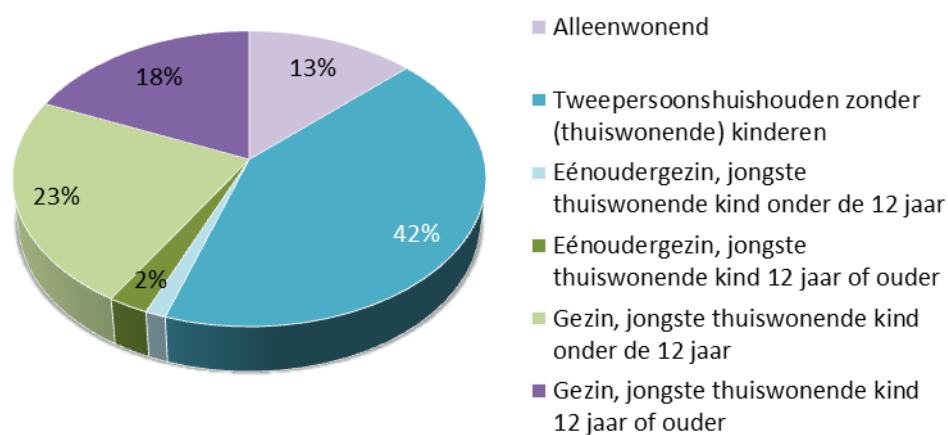
Figuur 2-2 Eigenaar van de woning

Van de respondenten maakt 42% deel uit van een tweepersoonshuishouden zonder (thuiswonende) kinderen. 41% heeft een gezin met thuiswonende kinderen.

De grote meerderheid (68%) van de respondenten woont in een eengezinswoning. 16% woont in een appartement, flat, beneden- of bovenwoning.

Figuur 2-3 Huishoudensamenstelling

2.5 De analyse

In deze paragraaf wordt een korte beschrijving gegeven van de analyses die in dit onderzoek zijn uitgevoerd. Voor een uitgebreidere (technische) toelichting op de statistische analyses verwijzen we naar de bijlage.

Voor elk leefbaarheidsaspect in dit onderzoek wordt per buurt en voor de gemeente als geheel, het gemiddelde van alle respondenten berekend. Vervolgens wordt gekeken naar de verschillen tussen de cijfers voor de buurten en het gemeentelijk gemiddelde.

Om aan te geven of er betekenisvolle verschillen zijn, wordt de statistische term significantie gehanteerd. Wanneer verschillen significant zijn dan is er 95% kans dat dezelfde uitkomst bij herhaling van het onderzoek weer optreedt. Is een verschil niet significant, dan is de kans groter dat de uitkomst op toeval berust.

Als sprake is van significante verschillen wordt dat in de tabellen weergegeven met **rode** en **groene** cijfers, wat respectievelijk betekent dat het cijfer voor de buurt significant lager of hoger is dan het gemeentelijk gemiddelde.

Omdat het om een vervolgmeting gaat, worden de nieuwe cijfers ook vergeleken met de cijfers uit de voorgaande meting. Beide cijfers worden in de tabellen in het rapport weergegeven. De significante verschillen worden weergegeven met groene ▲ en rode ▼ pijltjes. Deze pijltjes wijzen respectievelijk op een significante voor- of achteruitgang ten opzichte van de voorgaande meting.

Alle in deze rapportage beschreven verschillen zijn significant, zoals bedoeld in deze paragraaf.

Het lemon gemiddelde

Ter vergelijking wordt waar mogelijk het lemon gemiddelde genoemd. Deze cijfers kunnen als referentie dienen voor het gemeentelijk gemiddelde. Het lemon gemiddelde is berekend over alle gemeenten die in 2013 en 2014 een Lemon-onderzoek hebben uitgevoerd. In totaal zijn dat 13 kleine tot middelgrote gemeenten in Nederland.

Opmerkingen van respondenten

Aan het einde van de vragenlijst is de bewoners de mogelijkheid geboden om twee opmerkingen te maken over de leefbaarheidsaspecten die in de enquête aan bod zijn gekomen. Deze opmerkingen geven extra achtergrondinformatie met betrekking tot de beleving van de bewoners. In totaal hebben de respondenten ruim 1.600 opmerkingen geplaatst, waarvan enkele als citaat in dit rapport zijn opgenomen. In de bijlage is een overzicht te vinden van het aantal opmerkingen dat per aspect door de bewoners van de verschillende wijken is gemaakt.

Leefbaarheidsmonitor meet beleving

De leefbaarheidsmonitor geeft **de beleving van de leefbaarheid** weer. Er dient benadrukt te worden dat beleving en feitelijke situatie niet altijd overeenkomen. De resultaten uit Lemon geven de gevoelens van bewoners weer en niet in hoeverre deze gevoelens in overeenstemming zijn met feitelijke cijfers.

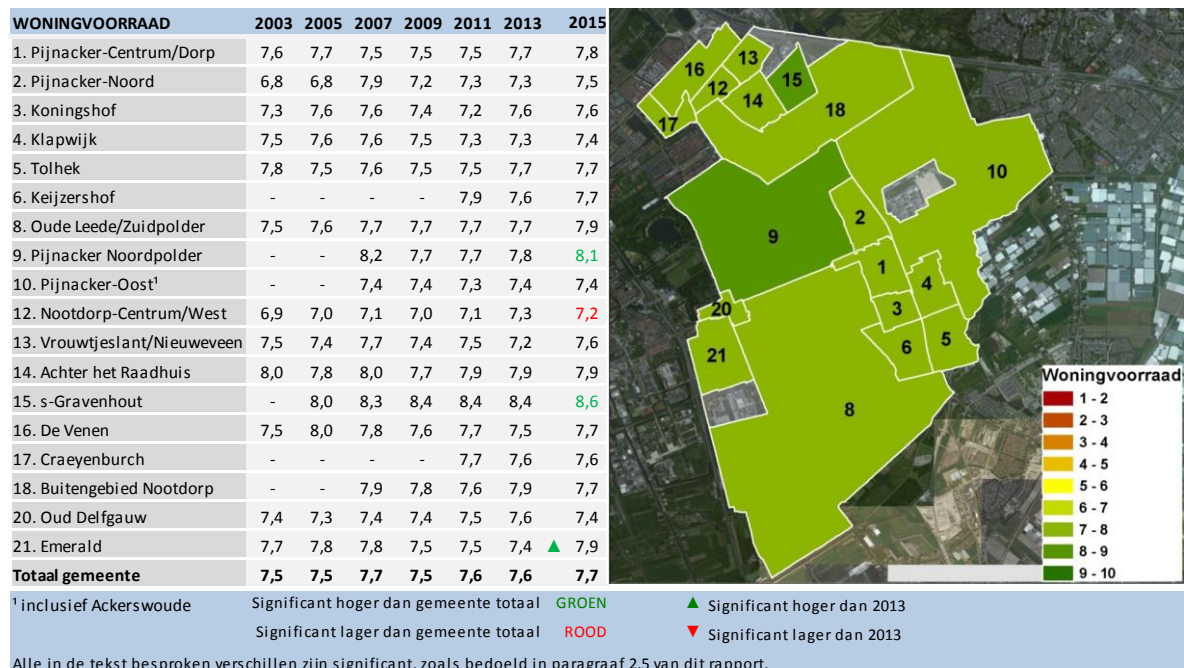
3 De fysieke woonomgeving

3.1 Inleiding

Onder de fysieke woonomgeving verstaan we de inrichting en het onderhoud van de buitenruimte, de bebouwing in de omgeving en de aanwezigheid van voorzieningen in de wijk. Voor de beoordeling van de fysieke woonomgeving is de bewoners van de verschillende wijken gevraagd hun oordeel te geven over de volgende aspecten: de kwaliteit van de woningen, kwaliteit van de woonomgeving, de groenvoorzieningen, de speelvoorzieningen en het algemene voorzieningenniveau, waarbij het gaat om winkels, scholen en zorg. In dit hoofdstuk worden de resultaten per aspect en per wijk doorgenomen.

3.2 Kwaliteit van de woningen in de buurt

De aantrekkelijkheid en de staat van onderhoud van de woningen in de buurt worden door de bewoners van de gemeente Pijnacker-Nootdorp gemiddeld beoordeeld met een 7,7. Dit cijfer ligt iets hoger dan het lemon gemiddelde van 7,3.

Op wijkniveau variëren de cijfers van een 7,2 voor Nootdorp-Centrum/ West tot een 8,6 voor 's-Gravenhout. Samen met Pijnacker Noordpolder (8,1) zijn dit de drie wijken die respectievelijk lager en hoger scoren dan het gemeentelijk gemiddelde. De bewoners van de wijk Emerald geven met een 7,9 een cijfer dat vergelijkbaar is met het gemeentelijk gemiddelde en een verbetering ten opzichte van de 7,4 die in 2013 werd gegeven.

In totaal gaan slechts 23 van de in totaal 1.651 gemaakte opmerkingen over de kwaliteit van de woningen in de wijk. Een bewoner van de wijk Pijnacker-Oost (incl Ackerswoude) maakt de volgende opmerking over de kwaliteit van de woningen in de buurt: "De eengezinswoningen

moeten hoognodig weer eens aan de buitenkant geschilderd worden. De verf bladdert van de raamkozijnen af en de roestplekken zijn zichtbaar”.

Uit de spreidingscijfers komt naar voren dat 59,9% van alle respondenten de kwaliteit van de woningen in de wijk met een 8 of hoger beoordeelt. Slecht 3,3% beoordeelt dit aspect met een 5 of lager.

3.3 De woonomgeving

Voor de woonomgeving – waarbij het gaat om de inrichting van straten en pleintjes, bestrating en verlichting, e.d. – geven de bewoners van Pijnacker-Nootdorp gemiddeld een 7,0. Dit cijfer is ten opzichte van de beoordeling in 2013 hoger en iets hoger dan het lemon gemiddelde van 6,9.

WOONOMGEVING	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	6,4	6,5	6,6	6,2	6,3	6,8	6,9
2. Pijnacker-Noord	5,9	6,1	6,3	5,5	6,1	6,3	6,7
3. Koningshof	6,3	6,5	6,3	6	6,7	7,2	7
4. Klapwijk	6,8	7,1	7	6,8	6,7	6,8	6,9
5. Tolhek	6,9	6,6	6,5	6,3	6,8	7	6,9
6. Keijzershof	-	-	-	-	6,7	6,7	7,1
8. Oude Leede/Zuidpolder	6	5,7	6,1	6,1	6,8	6,9	6,5
9. Pijnacker Noordpolder	-	-	6,9	6,4	6,7	7	6,7
10. Pijnacker-Oost ¹	-	-	5,5	5,4	5,5	5,7	5,7
12. Nootdorp-Centrum/West	5,6	5,8	6,1	6	6,6	6,8	7,1
13. Vrouwtjeslant/Nieuweveen	6,7	6,8	7,2	6,3	6,9	7,1	7,1
14. Achter het Raadhuis	6,8	7,2	7,2	7,1	7,4	7,3	7,5
15. s-Gravenhout	-	5,8	5,8	7,4	7,5	7,6	7,8
16. De Venen	5,6	6,3	5,9	5,7	6,1	7	7,1
17. Craeyenburch	-	-	-	-	5,7	6,4	▲ 7,4
18. Buitengebied Nootdorp	-	-	6,9	6,7	6,4	6,7	6,7
20. Oud Delfgauw	5,9	5,8	6,2	6,3	6,7	7,2	6,9
21. Emerald	6,7	6,7	6,9	6,8	6,9	7	▲ 7,6
Totaal gemeente	6,2	6,3	6,5	6,3	6,6	6,8	▲ 7

¹ inclusief Ackerswoude

Significant hoger dan gemeente totaal **GROEN**   ▲ Significant hoger dan 2013
Significant lager dan gemeente totaal **ROOD**   ▼ Significant lager dan 2013

Alle in de tekst besproken verschillen zijn significant, zoals bedoeld in paragraaf 2.5 van dit rapport.

Op wijkniveau krijgen de wijken Oude Leede/ Zuidpolder (6,5) en Pijnacker-Oost (5,7) een cijfer dat lager is dan het gemeentelijk gemiddelde. Daarnaast zijn er vier wijken die hoger scoren dan het gemeentelijk gemiddelde. Dat zijn de wijken Achter het Raadhuis (7,5), Emerald (7,6), 's-Gravenhout (7,6) en Craeyenburch (7,6). Voor de laatste twee genoemde wijken geldt dat de cijfers ook hoger zijn dan de cijfers in 2013.

Over de woonomgeving zijn in totaal 118 opmerkingen geplaatst. Het merendeel heeft betrekking op de kwaliteit van de bestrating.

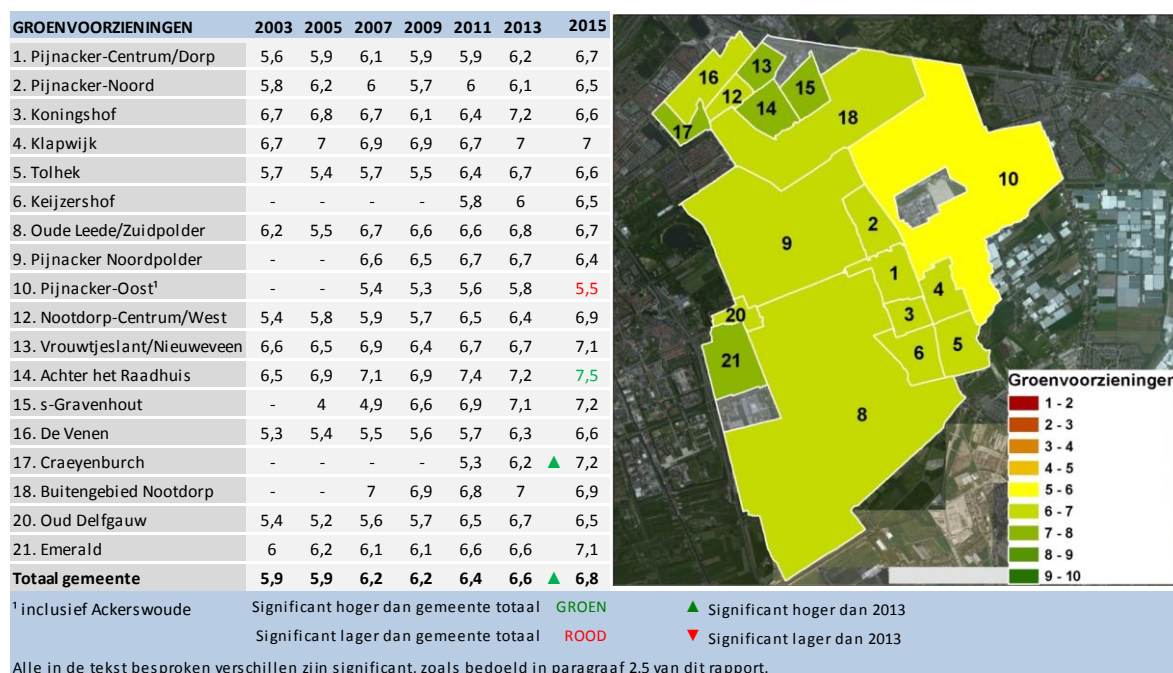
Top 3
1 Slechte bestrating/ verzakkingen
2 Ontbreken van verlichting
3 Wateroverlast

Een bewoner uit de wijk Oude Leede/ Zuidpolder geeft aan “*Het trottoir in de straat is op sommige plaatsen erg slecht onderhouden (verzakt). Tevens regelmatig veel afval in de berm (groenstrook aan slootzijde)*”.

De spreidingscijfers laten zien dat het overgrote deel van de respondenten de woonomgeving met een 7 (30%) of een 8 (29%) beoordeelt. Een zes wordt door 13% van de respondenten gegeven en 13% van de respondenten geeft de woonomgeving een cijfer van 5 of lager.

3.4 Groenvoorzieningen

Het aanbod en het onderhoud van de groenvoorzieningen in Pijnacker-Nootdorp worden door de bewoners gemiddeld met een 6,8 beoordeeld. Dit cijfer is vergelijkbaar met het lemon gemiddelde (6,7), maar hoger dan het cijfer in 2013.

Op wijkniveau variëren de cijfers van een 5,5 voor Pijnacker-Oost tot een 7,5 voor de wijk Achter het Raadhuis. Dit zijn ook de twee wijken waar de beoordeling respectievelijk lager en hoger is dan het gemeentelijk gemiddelde.

De wijk Craeyenburch scoort met een 7,2 hoger dan in 2013, toen gaven de bewoners hiervoor nog een 6,2.

In totaal hebben 162 bewoners een opmerking geplaatst bij deze vraag. Veel opmerkingen gaan over het onderhoud van het groen in de wijk. Ook het onderhoud van de waterkanten en het maaien van bermen wordt daarbij genoemd.

Top 3

- 1 Onderhoud groen algemeen
- 2 Gebrek aan groen
- 3 Onderhoud/maaien bermen

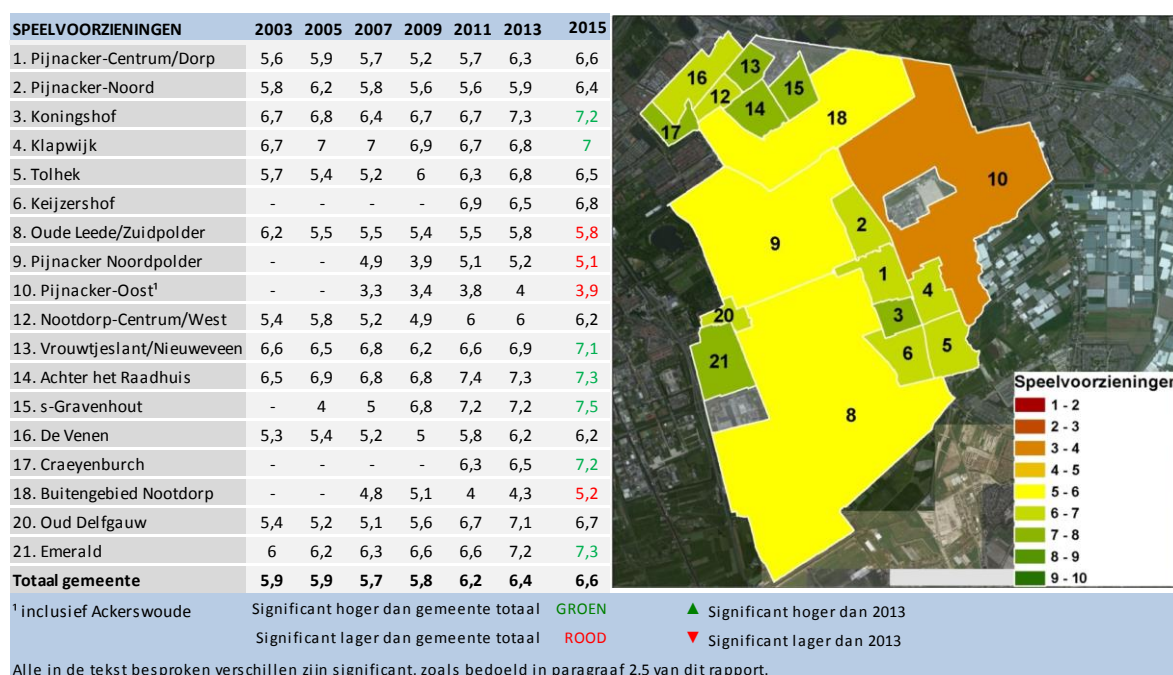

Sommige bewoners benoemen ook dat de gemeente zijn best doet, zoals deze respondent uit Pijnacker-Oost: "Ik vind dat er niet veel groen is in mijn wijk/ buurt. Bijvoorbeeld parkjes, veel bomen, gras etc. Gelukkig wordt daar wel aan gewerkt".

De spreidingscijfers laten zien dat iets minder dan de helft van de respondenten (43%) het aanbod en het onderhoud van de groenvoorzieningen een 6 of een 7 geeft. Daarnaast geeft 36% een 8 of hoger.

3.5 Speelvoorzieningen

Voor het aanbod en het onderhoud van de speelvoorzieningen geven de bewoners van Pijnacker-Nootdorp gemiddeld een 6,6. Dit cijfer is vergelijkbaar met het lemon gemiddelde van 6,5.

Tussen de cijfers voor de wijken zijn grote verschillen zichtbaar. Het laagste cijfer (een 3,9) is gegeven door de bewoners van de wijk Pijnacker-Oost en het hoogste cijfer (een 7,5) door de bewoners van de wijk 's-Gravenhout.

Er zijn vier wijken die lager scoren dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft vier wijken gelegen in het buitengebied, namelijk Oude Leede/Zuidpolder, Pijnacker Noordpolder, Pijnacker-Oost en Buitengebied Nootdorp. Daarnaast zijn er zeven wijken waarin de speelvoorzieningen beter beoordeeld worden dan in 2013. Dit betreft de wijken Koningshof, Klapwijk, Vrouwteslant/ Nieuweveen, Achter het Raadhuis, 's-Gravenhout, Craeyenburch en Emerald.

Er zijn 162 opmerkingen geplaatst bij dit aspect.

Top 3

- 1 Te weinig speelvoorzieningen
- 2 Onderhoud en vervanging toestellen
- 3 Speel- en sportvoorzieningen oudere kinderen

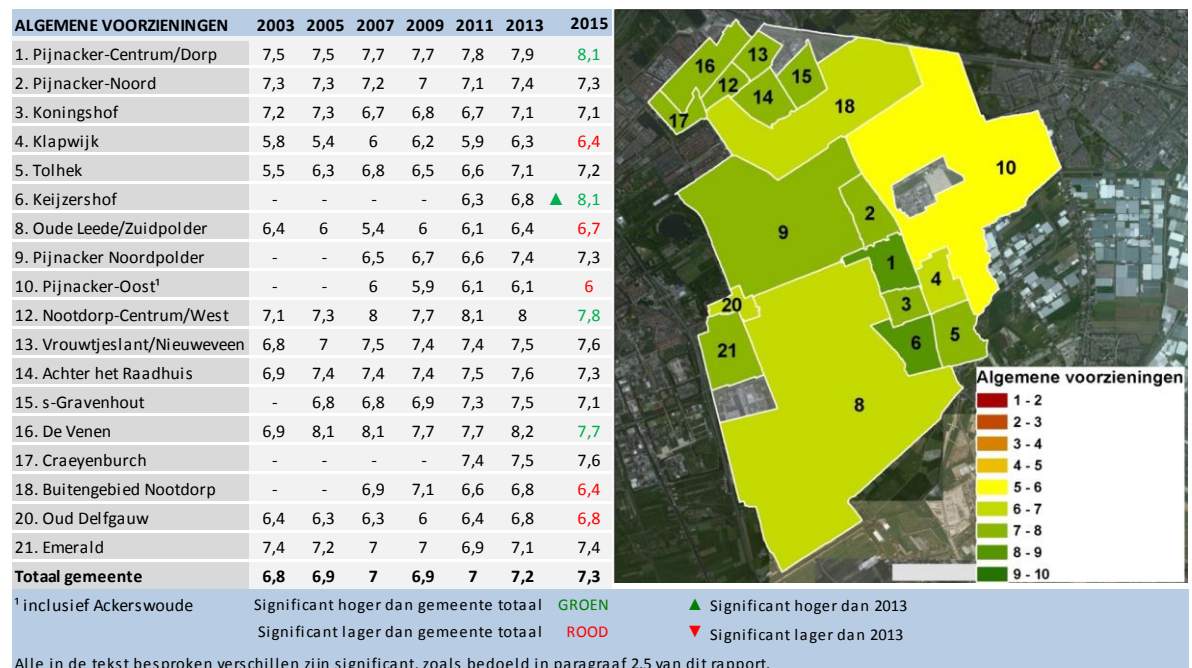
“De speelvoorzieningen aan de Maria Van Wilsveen Hof zijn echt te saai voor woorden. In het ene deel van Nootdorp worden de prachtigste voorzieningen getroffen met mooie speeltoestellen. Bij ons is dit een jaar of 5 geleden aangepakt, maar geeft niet veel plezier bij kinderen.” (respondent woonachtig in De Venen).

“Speelvoorzieningen zijn of op een verre loopafstand of helemaal niet in deze buurt, dat is jammer als je kinderen hebt.” (respondent woonachtig in Pijnacker-Oost).

Uit de spreidingscijfers blijkt dat 20% van de respondenten de speelvoorzieningen in de wijk met een vijf of lager beoordelen (4% van de respondenten geeft de speelvoorzieningen een 1). Daarnaast geeft 38% van de respondenten een 6 of een 7 en 33% een 8 of hoger.

3.6 Algemene voorzieningen

De bewoners van Pijnacker-Nootdorp beoordelen de kwaliteit van de algemene voorzieningen, zoals scholen, winkels, openbaar vervoer e.d., gemiddeld met een 7,3. Dit cijfer is vergelijkbaar met het lemondorps gemiddelde (7,2).

Alle wijken krijgen gemiddeld een voldoende van de bewoners. De cijfers variëren van een 6,0 voor Pijnacker-Oost tot een 8,1 voor Pijnacker-Centrum/ Dorp en Keijzershof.

In vijf wijken scoren de algemene voorzieningen lager dan in 2013 het geval was. Dit zijn de wijken Klapwijk (6,4), Oude Leede/ Zuidpolder (6,7), Pijnacker-Oost (6), Buitengebied Nootdorp (6,4) en Oud Delfgauw (6,8).

De wijk Keijzershof valt in positieve zin het meest op, door met een 8,1 niet alleen hoger dan het gemeentelijk gemiddelde te scoren, maar daarmee ook een verbetering ten opzichte van 2013 te laten zien. Andere wijken die bovengemiddeld scoren zijn Pijnacker-Centrum/ Dorp, Nootdorp-Centrum/ West en De Venen.

In totaal zijn er 80 opmerkingen geplaatst bij het aspect algemene voorzieningen. Zeven opmerkingen gaan over de bibliotheek in Nootdorp, waaronder de volgende: *“De nieuwe bibliotheek in Nootdorp is erg klein, je moet eigenlijk uitwijken naar Pijnacker. Dit is ook zo met politie en gemeentehuis. Dit is voor oudere Nootdorpers erg vervelend.”* (respondent woonachtig in Buitengebied Nootdorp).

Een respondent uit Achter het Raadhuis zegt het volgende: *“Over het algemeen ben ik tevreden over de gemeente en de voorzieningen. Het voorzieningenpeil moet echter op dit niveau blijven, geen verdere verschuivingen van Nootdorp naar Pijnacker”.*

Uit de spreidingscijfers blijkt dat een kleine helft (49%) van de bewoners heel tevreden is over de algemene voorzieningen en deze beoordeelt met een 8 of hoger. 37% geeft de algemene voorzieningen een 6 of een 7. En 11% van de respondenten geeft een 5 of lager.

3.7 Conclusies fysieke woonomgeving

Als het gaat om de fysieke woonomgeving krijgt de gemeente Pijnacker-Nootdorp de laagste cijfers voor het aanbod en het onderhoud van de speelvoorzieningen (6,6), gevolgd door de groenvoorzieningen (6,8). Voor het laatstgenoemde aspect geldt dat de beoordeling wel hoger is dan in 2013. De kwaliteit van de woningen scoort met een 7,7 het hoogst. Met een 7,0 voor de woonomgeving scoort Pijnacker-Nootdorp in 2015 ook hoger dan in 2013.

De wijk Pijnacker-Oost scoort op vier van de vijf aspecten lager dan het gemeentelijk gemiddelde. De wijk 's-Gravenhout steekt er positief bovenuit en scoort op drie van de vijf aspecten hoger dan het gemeentelijk gemiddelde.

De wijken Emerald (kwaliteit van de woonomgeving en de woningvoorraad) en Craeyenburch (groenvoorzieningen en woonomgeving) hebben beide op twee van de vijf aspecten hoger gescoord dan in 2013. De wijk Keijzershof is op het aspect algemene voorzieningen beter beoordeeld dan in 2013.

Geen van de wijken is op één van de aspecten lager beoordeeld dan in 2013.

4 De sociale woonomgeving

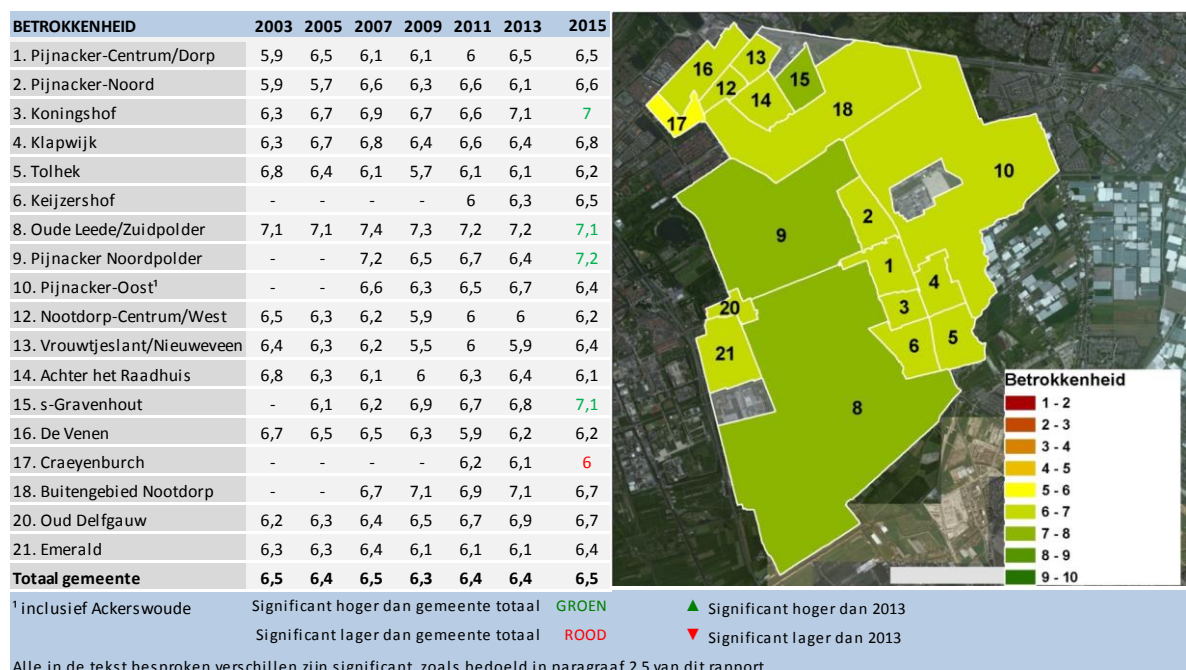
4.1 Inleiding

Onder de noemer de sociale woonomgeving valt in dit onderzoek een drietal aspecten: de betrokkenheid van de bewoners bij de wijk, de omgang tussen bewoners van verschillende inkomensgroepen en de omgang tussen bewoners met verschillende etnische achtergronden.

Deze drie aspecten bepalen voor een groot deel hoe er in de wijken wordt samengeleefd en hoe de sfeer in de wijken is. In dit hoofdstuk wordt de beoordeling van deze drie aspecten per wijk besproken en met de uitkomsten van 2013 vergeleken.

4.2 Betrokkenheid bij de wijk

De betrokkenheid van de bewoners bij de wijk, wordt in Pijnacker-Nootdorp gemiddeld met een 6,5 beoordeeld. Dit cijfer is gelijk aan het lemon gemiddelde.

Alle wijken scoren wat betreft betrokkenheid bij de wijk een voldoende. Ten opzichte van 2013 scoren vier wijken hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de wijken Koningshof (7,0), Oude Leede/Zuidpolder (7,1), Pijnacker Noordpolder (7,2) en 's-Gravenhout (7,1). De wijk Craeyenburch scoort als enige beneden gemiddeld met een 6.

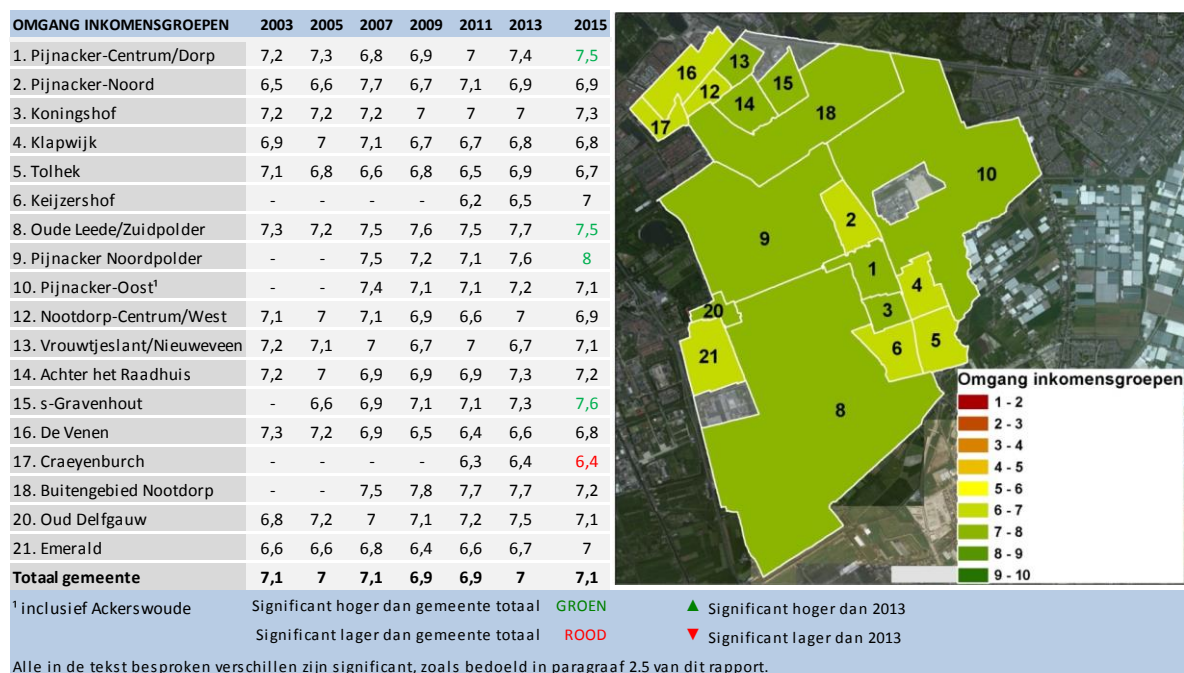
Slechts 20 respondenten hebben een opmerking geplaatst bij dit aspect. De meeste respondenten geven daarbij aan dat er niet tot nauwelijks sprake is van betrokkenheid of slechts met een beperkt aantal bewoners, zoals deze respondent uit Keijzershof: "Behalve met de burens heb ik geen contacten in deze wijk".

De spreidingscijfers laten zien dat de helft van de respondenten de betrokkenheid bij de wijk met een 6 of een 7 beoordeelt. Een 5 of lager wordt gegeven door 19% van de respondenten.

4.3 Omgang tussen bewoners uit verschillende inkomensgroepen

De mate waarin bewoners met verschillende inkomens prettig met elkaar omgaan wordt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp gemiddeld met een 7,1 beoordeeld. Dit cijfer is vergelijkbaar met het cijfer in 2013.

Voor dit aspect is geen lemon gemiddelde beschikbaar, omdat deze vraag in andere gemeenten niet is gesteld.

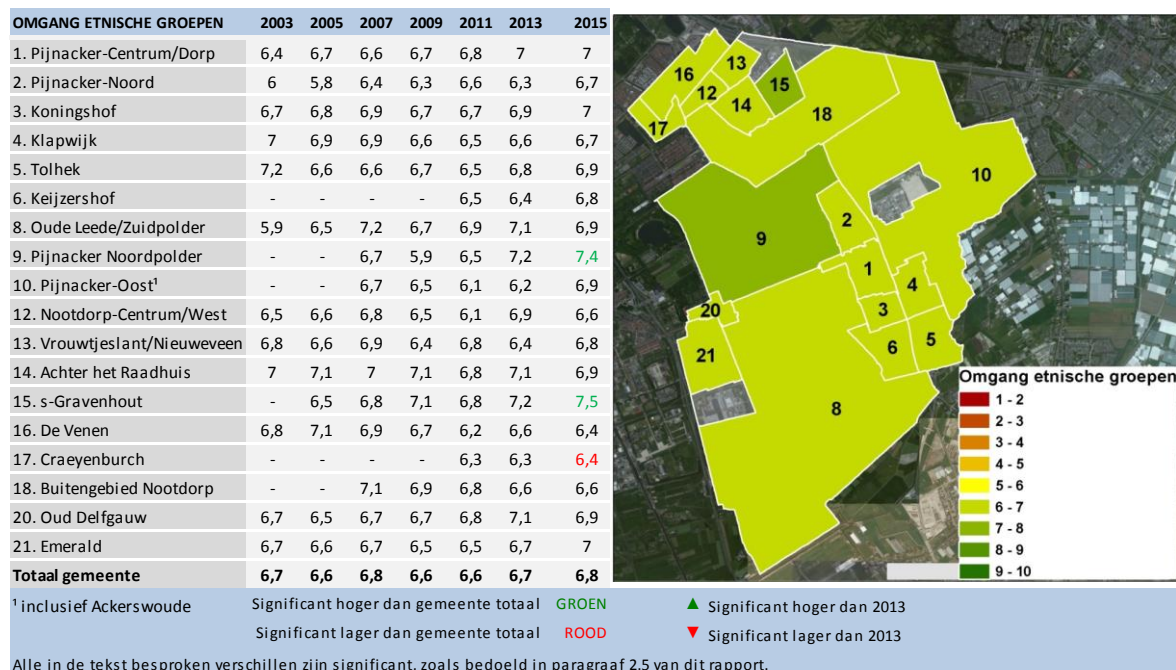
De omgang tussen bewoners met verschillende inkomens wordt in alle wijken met een voldoende beoordeeld. Het laagste cijfer wordt net als in 2013 gegeven door de bewoners van Craeyenburch (6,4). Daarnaast zijn er vier wijken die bovengemiddeld scores, namelijk Pijnacker-Centrum/ Dorp (7,5), Oude Leede/ Zuidpolder (7,5), Pijnacker Noordpolder (8) en 's Gravenhout (7,6).

In totaal zijn er 20 opmerkingen geplaatst bij dit aspect. De meeste mensen gaven aan geen antwoord op deze vraag te weten, of geen duidelijk beeld te hebben van de omgang tussen verschillende inkomensgroepen.

Kijkend naar de spreidingscijfers zien we dat 37% van de respondenten de omgang tussen bewoners uit verschillende groepen als prettig tot zeer prettig ervaart en dit aspect met een 8 of hoger beoordeelt. Een kleine helft (46%) van de respondenten beoordeelt dit aspect met een 6 of een 7 en 10% geeft een 5 of lager.

4.4 Omgang bewoners met verschillende etnische achtergronden

In de gemeente Pijnacker-Nootdorp wordt de omgang tussen bewoners met verschillende etnische achtergronden gemiddeld met een 6,8 beoordeeld door de bewoners. Dat is nagenoeg gelijk aan het lemon gemiddelde van 6,7.

Op wijkniveau zijn alle gemiddelde cijfers voor de omgang tussen bewoners met verschillende etnische achtergronden voldoende. Het laagste cijfer is gegeven door de bewoners van de wijk Craeyenburch (6,4), die daarmee lager scoort dan het gemeentelijk gemiddelde. Het hoogste cijfer krijgt de wijk 's Gravenhout (7,5), gevolgd door de wijk Pijnacker Noordpolder (7,4). Beide wijken scoren hoger dan het gemeentelijk gemiddelde.

Bij dit aspect is door 42 respondenten een opmerking geplaatst. De meeste respondenten gaven daarbij aan dat er in hun wijk niet of nauwelijks sprake is van verschillende etnische groepen.

Uit de spreidingscijfers blijkt dat 44% de omgang tussen etnische groepen met een 6 of een 7 beoordeelt. 12% beoordeelt dit aspect met een 5 of lager.

4.5 Conclusies sociale woonomgeving

De drie aspecten waaruit de sociale woonomgeving is opgebouwd, worden door de bewoners van Pijnacker-Nootdorp positief beoordeeld. Het laagst scoort de betrokkenheid bij de wijk (6,5).

De wijken Pijnacker Noordpolder en 's-Gravenhout scoren op alle drie de aspecten hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. De wijk Craeyenburch scoort op alle drie de aspecten lager dan het gemeentelijk gemiddelde.

Ten opzichte van 2013 zijn in de wijken geen veranderingen zichtbaar.

5 Veiligheid

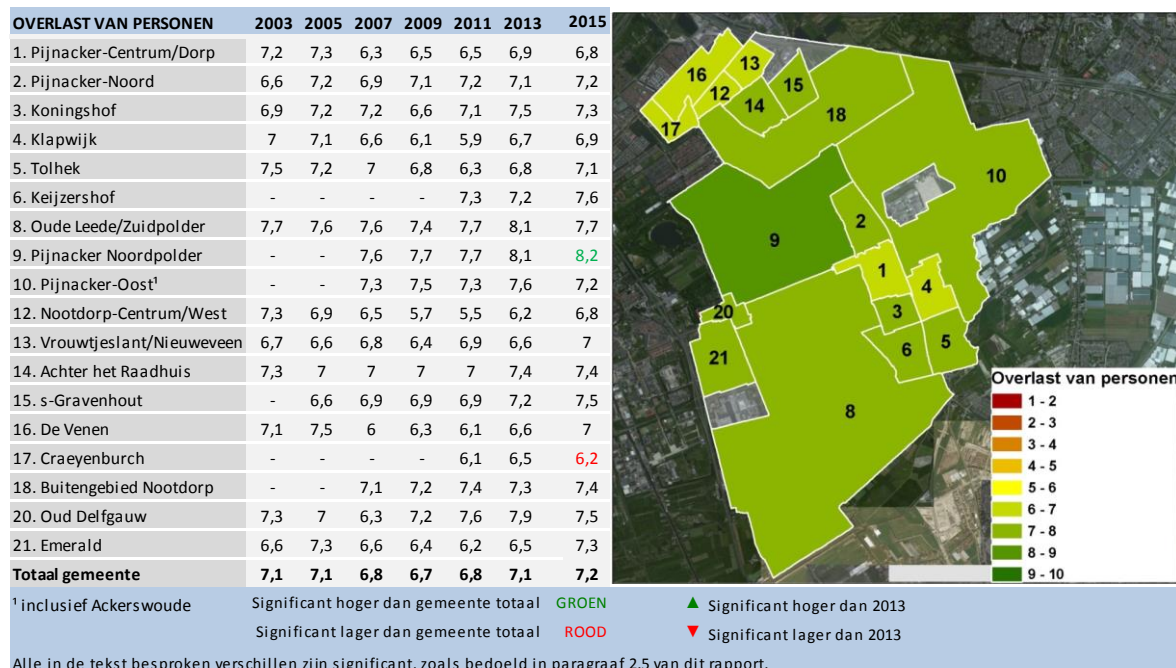
5.1 Inleiding

In dit onderzoek wordt de veiligheid in een wijk beoordeeld aan de hand van een drietal aspecten: overlast van (het gedrag van) anderen, de mate waarin criminaliteit aanwezig is en het veiligheidsgevoel van de bewoners. De resultaten van deze beoordelingen worden in dit hoofdstuk per aspect behandeld en vergeleken met de meting van 2013.

5.2 Overlast van (het gedrag van) anderen

De bewoners van de gemeente Pijnacker-Nootdorp beoordelen het aspect overlast van (het gedrag van) anderen, zoals geluidsoverlast van buurtbewoners en overlast van rondhangende jongeren, gemiddeld met een 7,2. Het lemen gemiddelde voor dit aspect is een 6,9.

LET OP: LAAG CIJFER = VEEL OVERLAST, HOOG CIJFER = WEINIG OVERLAST

Eén wijk scoort lager op het aspect overlast van (het gedrag van) anderen dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit is de wijk Craeyenburch (6,2). De wijk Pijnacker Noordpolder scoort met een 8,2 op dit aspect hoger dan het gemeentelijk gemiddelde.

In totaal zijn er 108 opmerkingen geplaatst met betrekking tot de overlast van personen.

Top 3
1 Overlast burens/ buurtbewoners
2 Hangjongeren
3 Geluidsoverlast (evenementen, horeca, verenigingen, e.d.)

Een respondent woonachtig in Craeyenburch geeft aan: *“Overlast van personen heeft betrekking op een enkel huishouden dat de directe omgeving behoorlijk ‘terroriseert’ met hun autoritaire gedrag. Verder prima buurt.”*

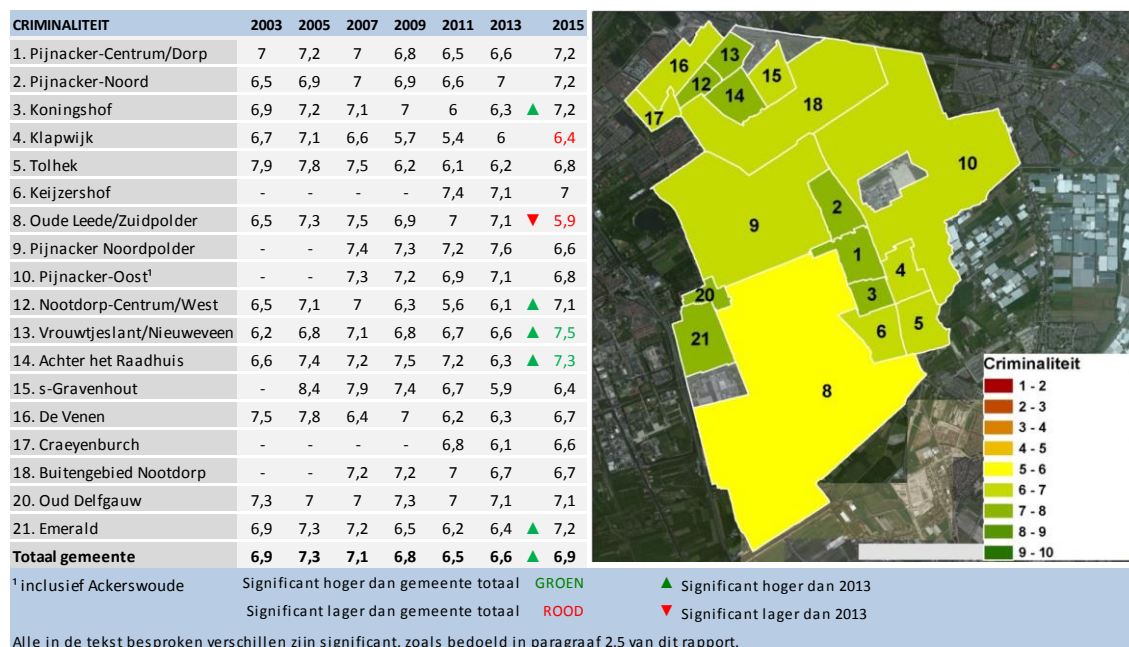
De spreidingcijfers laten zien dat 50% van de respondenten heeft aangegeven nauwelijks tot geen overlast te ervaren van het gedrag van anderen. Zij beoordelen dit aspect met een 8 of hoger. 30% van de respondenten geeft een 6 of een 7 en 18% een 5 of lager.

5.3 Criminaliteit

Het leefbaarheidsaspect criminaliteit wordt door de bewoners in Pijnacker-Nootdorp gemiddeld met een 6,9 beoordeeld. Hiermee scoort de gemeente hoger dan in 2013 (6,6).

Het lemon gemiddelde voor dit aspect is een 7,1.

LET OP: LAAG CIJFER = VEEL CRIMINALITEIT, HOOG CIJFER = WEINIG CRIMINALITEIT

De wijken Koningshof (7,2), Nootdorp-Centrum/ West (7,1), Vrouwtjeslant/ Nieuweveen (7,5), Achter het Raadhuis (7,3) en Emerald (6,9) scoren op het aspect criminaliteit hoger dan in 2013. Vrouwtjeslant/ Nieuweveen en Achter het Raadhuis scoren daarnaast ook hoger dan het gemeentelijk gemiddelde.

Twee wijken scoren lager dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit zijn de wijken Klapwijk (6,4) en Oude Leede/Zuidpolder (5,9). Deze laatste wijk scoort daarnaast lager dan in 2013.

Er zijn 68 opmerkingen geplaatst bij het aspect overlast van criminaliteit. Verreweg de meeste opmerkingen gaan over woninginbraak. Daarnaast zijn er ook een aantal opmerkingen over auto-inbraak en vandalisme. Een respondent uit Keijzershof geeft het volgende aan: *“Er wordt regelmatig ingebroken in de wijk. Vele buurtbewoners hebben extra sloten op de deuren gezet of sloten vervangen en meerdere buurtbewoners hebben camera's geplaatst.”*

De spreidingscijfers tonen aan dat 20% van alle respondenten in de gemeente Pijnacker-Nootdorp veel overlast ervaart van criminaliteit en dit aspect beoordeelt met een 5 of lager.

Daarnaast geeft 37% van de respondenten een 6 of een 7 en 41% een 8 of hoger.

5.4 Veiligheidsgevoel

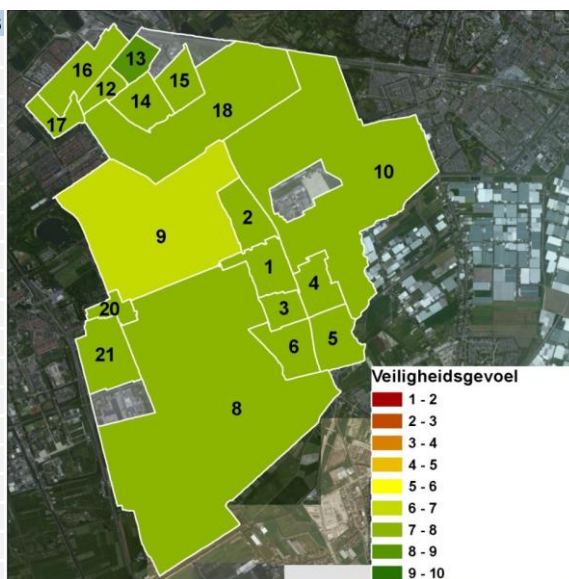
Het veiligheidsgevoel in de gemeente Pijnacker-Nootdorp wordt door haar bewoners gemiddeld met een 7,5 beoordeeld. Dit cijfer is gelijk aan het lemon gemiddelde en hoger dan het gemeentelijk gemiddelde in 2013 (7,3).

VEILIGHEIDSGEVOEL	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	7,3	7,6	7,5	7,4	7,2	7,5	7,7
2. Pijnacker-Noord	7	7,1	7,5	7,2	7,2	7,3	7,4
3. Koningshof	7,3	7,9	7,6	7,3	7,1	7,4	7,2
4. Klapwijk	7,3	7,7	7,4	6,8	6,6	7,2	7,2
5. Tolhek	8,1	8,1	8	7,5	7,2	7,4	7,4
6. Keijzershof	-	-	-	-	7,8	7,7	7,8
8. Oude Leede/Zuidpolder	7,7	7,8	7,4	7,3	7,6	7,4	7,1
9. Pijnacker Noordpolder	-	-	7,8	7,4	7,4	7,8	▼ 6,6
10. Pijnacker-Oost ¹	-	-	7,7	7	7,1	7,4	7,1
12. Nootdorp-Centrum/West	7,3	7,4	7,5	6,7	6,6	7	7,5
13. Vrouwteslant/Nieuweveen	7,2	7,6	7,7	7,4	7,4	7,2	▲ 8,1
14. Achter het Raadhuis	8	7,8	8	7,7	7,8	7,3	7,8
15. s-Gravenhout	-	8,2	8	7,8	7,8	7,5	7,8
16. De Venen	7,8	7,9	7,4	7,3	6,9	7,2	7,4
17. Craeyenburch	-	-	-	-	7,4	7,1	7,3
18. Buitengebied Nootdorp	-	-	7,8	7,6	7,3	7,2	7,2
20. Oud Delfgauw	7,9	7,8	7,7	7,7	7,7	7,7	7,7
21. Emerald	7,6	7,4	7,8	7,5	7,1	7	▲ 7,8
Totaal gemeente	7,5	7,7	7,7	7,4	7,3	7,3	▲ 7,5

¹ inclusief Ackerswoude	Significant hoger dan gemeente totaal	GROEN	▲ Significant hoger dan 2013
	Significant lager dan gemeente totaal	ROOD	▼ Significant lager dan 2013

Alle in de tekst besproken verschillen zijn significant, zoals bedoeld in paragraaf 2.5 van dit rapport.

De wijk Pijnacker Noordpolder wordt op het aspect veiligheid door haar bewoners het laagst beoordeeld met een 6,6. Dit is niet alleen lager dan het gemeentelijk gemiddelde, maar ook lager dan het gemiddelde cijfer in 2013.

Twee wijken scoren hoger dan in 2013, namelijk Vrouwteslant/ Nieuweveen (8,1) en Emerald (7,8). Vrouwteslant/ Nieuweveen scoort het hoogst binnen de gemeente en ook hoger dan in 2013.

De respondenten hebben in totaal 33 opmerkingen bij dit aspect geplaatst. De meeste opmerkingen hebben betrekking op het ontbreken van voldoende verlichting, zoals ook deze respondent woonachtig in De Venen: "Het pad langs het water is vrij donker omdat de verlichting aan de andere kant staat".

De spreidingscijfers geven aan dat de meerderheid van de respondenten zich veilig tot zeer veilig voelt in de eigen wijk. 56 % geeft een 8 of hoger, 33% een 6 of een 7. Daarnaast geeft 9% van de respondenten aan zich niet veilig te voelen in de eigen wijk met een beoordeling van een 5 of lager

5.5 Conclusies veiligheid

Op alle drie de veiligheidsaspecten wordt de gemeente Pijnacker-Nootdorp door haar bewoners positief beoordeeld. Het laagste cijfer is een 6,9 en is toebedeeld aan het aspect criminaliteit. Het hoogste cijfer is een 7,5 en wordt gemiddeld gegeven voor het veiligheidsgevoel. De gemeente scoort op twee van de drie aspecten, criminaliteit en veiligheidsgevoel hoger dan in 2013.

De wijken Vrouwtjeslant/ Nieuweveen en Emerald doen het op het gebied van veiligheid goed en worden op twee van de drie aspecten hoger beoordeeld dan het gemeentelijk gemiddelde.

Met betrekking tot criminaliteit maken meerdere wijken een positieve ontwikkeling door ten opzichte van 2013; dit betreft de wijken Koningshof, Nootdorp-Centrum/ West, Vrouwtjeslant/ Nieuweveen, Achter het Raadhuis en Emerald. De wijken Vrouwtjeslant/ Nieuweveen en Emerald maken daarnaast ook een positieve ontwikkeling ten opzichte van 2013 mee op het gebied van veiligheidsgevoel.

Ook zijn er een aantal negatieve veranderingen in de beoordeling van 2015 ten opzichte van 2013. Oude Leede/ Zuidpolder scoort lager op het aspect criminaliteit dan in 2013 en daarmee ook lager dan het gemeentelijk gemiddelde. De wijk Pijnacker Noordpolder scoort lager dan in 2013 op het veiligheidsgevoel en daarmee ook lager dan het gemeentelijk gemiddelde.

6 Ongenoegens

6.1 Inleiding

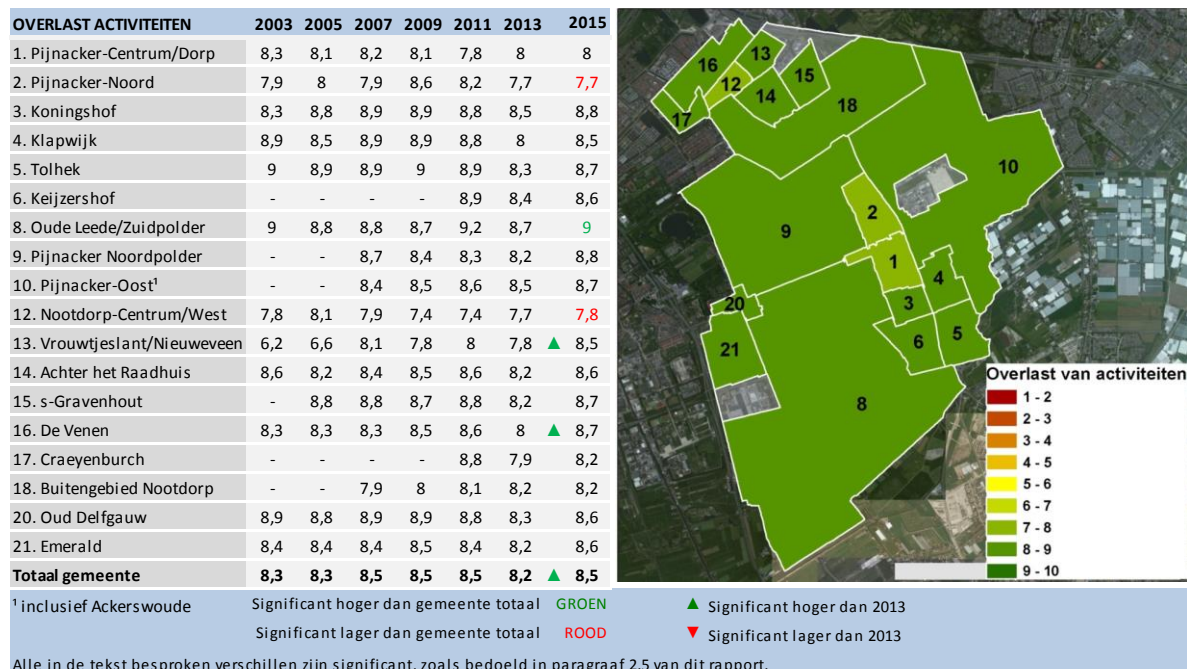
Om de ongenoegens in de gemeente Pijnacker-Nootdorp in kaart te brengen zijn in dit onderzoek een drietal aspecten beoordeeld door de bewoners, namelijk: de overlast van activiteiten, vervuiling, en verkeersoverlast. Deze ongenoegens kunnen storend werken en een negatieve invloed hebben op de ervaren leefbaarheid.

6.2 Overlast van activiteiten

De gemeente Pijnacker-Nootdorp krijgt van haar bewoners gemiddeld een 8,5 voor het aspect overlast van activiteiten. Gedacht kan worden aan overlast van horeca, evenementen, markten en dergelijke. De gemeente scoort hiermee hoger dan het lemon gemiddelde van 8,3.

Daarnaast scoort de gemeente ook hoger dan in 2013 (8,2). In de schriftelijke vragenlijst van 2013 ontbrak echter (onbedoeld) de toelichting bij de vraag naar overlast van activiteiten. De vraag kan destijds dus anders geïnterpreteerd zijn en daarmee het resultaat van 2013 hebben beïnvloed.

LET OP: LAAG CIJFER = VEEL OVERLAST, HOOG CIJFER = WEINIG OVERLAST

De bewoners van de wijk Oude Leede/Zuidpolder beoordelen hun wijk met een 9,0 het hoogst op dit aspect. Dit cijfer is hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. Daarnaast scoren de wijken Vrouwjeslant/ Nieuweveen (8,5) en De Venen (8,7) hoger dan in 2013.

De wijk Nootdorp-Centrum/ West scoort met een 7,8 een ruime voldoende, maar wel lager dan het gemeentelijk gemiddelde.

Door de respondenten zijn 41 opmerkingen gemaakt met betrekking tot overlast van activiteiten. Genoemd worden onder andere overlast van winkels (winkelend publiek en laden en lossen), horecagelegenheden, sportvelden en bijzondere evenementen.

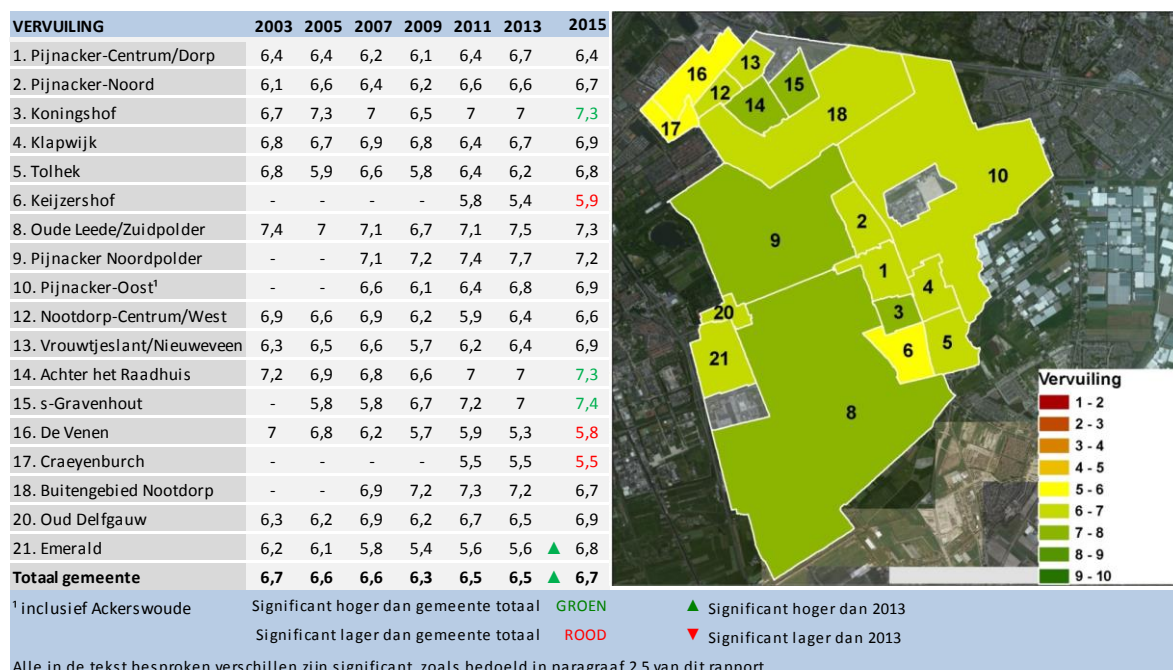
Een respondent uit Pijnacker-Noord schrijft: *“In de directe buurt zijn veel sportvelden en een evenemententerrein. De sportverenigingen houden niet echt veel rekening met de woonomgeving. Wanneer er iets te vieren valt, kan de hele buurt meegenieten van de disco, etc.”.*

Uit de spreidingscijfers blijkt dat de ruime meerderheid van de respondenten (79%) niet of nauwelijks overlast ervaart van activiteiten. 6% van de respondenten geeft een 5 of lager.

6.3 Vervuiling

De bewoners van de gemeente Pijnacker-Nootdorp beoordelen de overlast van vervuiling (zwerfvuil, stank, verkeerd geplaatste vuilnis, ongedierte en hondenpoep) gemiddeld met een 6,7. Dit is iets hoger dan het lemon gemiddelde van 6,5 en hoger dan het gemiddelde cijfer in 2013.

LET OP: LAAG CIJFER = VEEL OVERLAST, HOOG CIJFER = WEINIG OVERLAST

Er zijn drie wijken waarin de bewoners de overlast van vervuiling met een cijfer lager dan een 6,0 beoordelen. Dit betreft de wijken Keijzershof (5,9), De Venen (5,8) en Craeyenburch (5,5). Alle drie de wijken scoren lager dan het gemeentelijk gemiddelde.

De wijken Koningshof (7,3), Achter het Raadhuis (7,3) en 's-Gravenhout scoren hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. De wijk Emerald scoort met een 6,8 hoger dan in 2013.

Het aspect vervuiling krijgt maar liefst 311 opmerkingen. Overlast van hondenpoep wordt veruit het meest genoemd.

Top 3

- 1 Hondenpoep
- 2 Zwerfvuil
- 3 Volle afvalcontainers en onjuist gebruik

Een respondent woonachtig in de wijk Craeyenburch zegt hierover het volgende: “Er wordt vaak grof vuil bij de ondergrondse containers gezet en dan duurt het een week voor het grof vuil wordt opgehaald. Dit zorgt voor overlast en viezigheid”.

In sommige buurten steken buurtbewoners zelf de handen uit de mouwen, zoals in de wijk Emerald: “Hier en daar ligt nogal wat zwerfafval, Delfgauw doet heel erg haar best daar verandering in te brengen. Fantastisch. In Delfgauw wil ik wel 100 worden.”

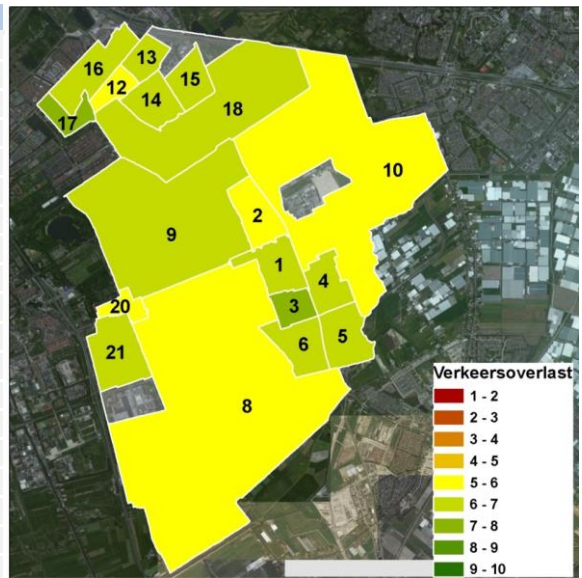
De spreidingscijfers laten zien dat de meningen over overlast door vervuiling in de wijk sterk uiteenlopen. Een kwart van de respondenten geeft aan veel overlast te ervaren door vervuiling. Zij geven dit aspect een 5 of lager. Daarnaast geeft 43% met een beoordeling van een 8 of hoger, juist aan weinig tot geen overlast te ervaren door vervuiling.

6.4 Verkeersoverlast

De bewoners van de gemeente Pijnacker-Nootdorp geven gemiddeld een 6,4 voor de overlast van verkeer, bijvoorbeeld van drukte, geluid, rij- en parkeergedrag. Dit is gelijk aan het lemon gemiddelde.

LET OP: LAAG CIJFER = VEEL OVERLAST, HOOG CIJFER = WEINIG OVERLAST

VERKEERSOVERLAST	2003	2005	2007	2009	2011	2013	2015
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	5,6	5,4	5,4	5,2	5,8	6,3	6,4
2. Pijnacker-Noord	6,6	6,1	6,1	6,4	6,2	6,6	5,9
3. Koningshof	6,3	6,6	6,2	6	6,5	7	7,1
4. Klapwijk	5,8	6,2	6	5,7	6,2	6,4	6,2
5. Tolhek	5,6	5,5	5,3	5,2	5,7	5,9	6,2
6. Keijzershof	-	-	-	-	6	6,4	6,1
8. Oude Leede/Zuidpolder	5	4,3	5,2	5,9	6	6,4	6
9. Pijnacker Noordpolder	-	-	5,4	5,6	5,3	6,2	6,1
10. Pijnacker-Oost ¹	-	-	4,2	4,8	5,2	5,5	5,6
12. Nootdorp-Centrum/West	5,7	5,6	5,3	5,2	5,1	5,9	6
13. Vrouwtjeslant/Nieuweveen	5,7	6	6,1	5,9	6,3	6,5	7
14. Achter het Raadhuis	5,8	5,8	7	5,8	6,3	6,5	6,9
15. s-Gravenhout	-	6,1	5,4	5,8	6,2	6,6	7
16. De Venen	6,2	6,2	5	4,4	5,4	6,1	6,4
17. Craeyenburch	-	-	-	-	6,2	6,8	7,1
18. Buitengebied Nootdorp	-	-	4,5	5,7	5,6	5,6	6,5
20. Oud Delfgauw	4,1	3,8	4,1	5,1	5,6	5,7	5,5
21. Emerald	5,2	5,6	5,7	5,7	5,2	6,1	6,6
Totaal gemeente	5,6	5,6	5,5	5,6	5,9	6,3	6,4

¹ inclusief Ackerswoude   Significant hoger dan gemeente totaal   GROEN   ▲ Significant hoger dan 2013
Significant lager dan gemeente totaal   ROOD   ▼ Significant lager dan 2013

Alle in de tekst besproken verschillen zijn significant, zoals bedoeld in paragraaf 2.5 van dit rapport.

In drie wijken beoordelen de bewoners de verkeersoverlast positiever dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de wijken Koningshof (7,1), Vrouwtjeslant/ Nieuweveen (7,0) en Craeyenburch (7,1).

De wijken Pijnacker-Oost (5,6) en Oud Delfgauw (5,5) scoren een krappe voldoende en lager dan het gemeentelijk gemiddelde.

Het aspect verkeersoverlast krijgt verreweg de meeste opmerkingen (445). Deze betreffen vooral het parkeren in de wijken en het te hard rijden.

Top 3

- 1 Parkeren
- 2 Te hard rijden
- 3 Geluidsoverlast verkeer

Een respondent uit de wijk Vrouwtjeslant/ Nieuweveen maakt de volgende opmerking: *“Er is hier te weinig parkeerruimte, gelet op het feit dat iedereen kennelijk twee of meer auto's heeft en ik zodoende met mijn ene auto vaak geen plek kan vinden”.*

Een andere opmerking komt van een respondent uit de wijk Achter het Raadhuis:

“Soms is het lastig parkeren in de wijk. Voorts wordt door sommigen (veel) te hard gereden. Tenslotte is de nieuwe drempel bij de toerit Kievitsbloem - Oudeweg een waar obstakel. Kan deze niet weg?”

De spreidingscijfers laten zien dat de mate waarin men overlast van het verkeer ervaart sterk uiteenloopt in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Van de respondenten beoordeelt 32% dit aspect met een 5 of lager, 26% met een 6 of een 7 en 40% met een 8 of hoger.

6.5 Conclusies ongenoegens

De gemeente Pijnacker-Nootdorp krijgt gemiddeld een ruime voldoende voor de verschillende aspecten met betrekking tot ongenoegens. Twee van de drie aspecten (overlast van activiteiten en verkeersoverlast) worden hoger beoordeeld dan in 2013. Het hoogste cijfer wordt gegeven voor overlast van activiteiten (8,5). Het laagste cijfer is een 6,4 voor de overlast van verkeer.

Op het aspect overlast van activiteiten worden alle wijken positief beoordeeld. Op het aspect vervuiling zijn er drie wijken die lager scoren dan het gemeentelijk gemiddelde, namelijk Keijzershof (5,9), De Venen (5,8) en Craeyenburch (5,5). Op het aspect verkeersoverlast scoren twee wijken lager dan het gemeentelijk gemiddelde; Pijnacker-Oost (5,6) en Oud Delfgauw (5,5).

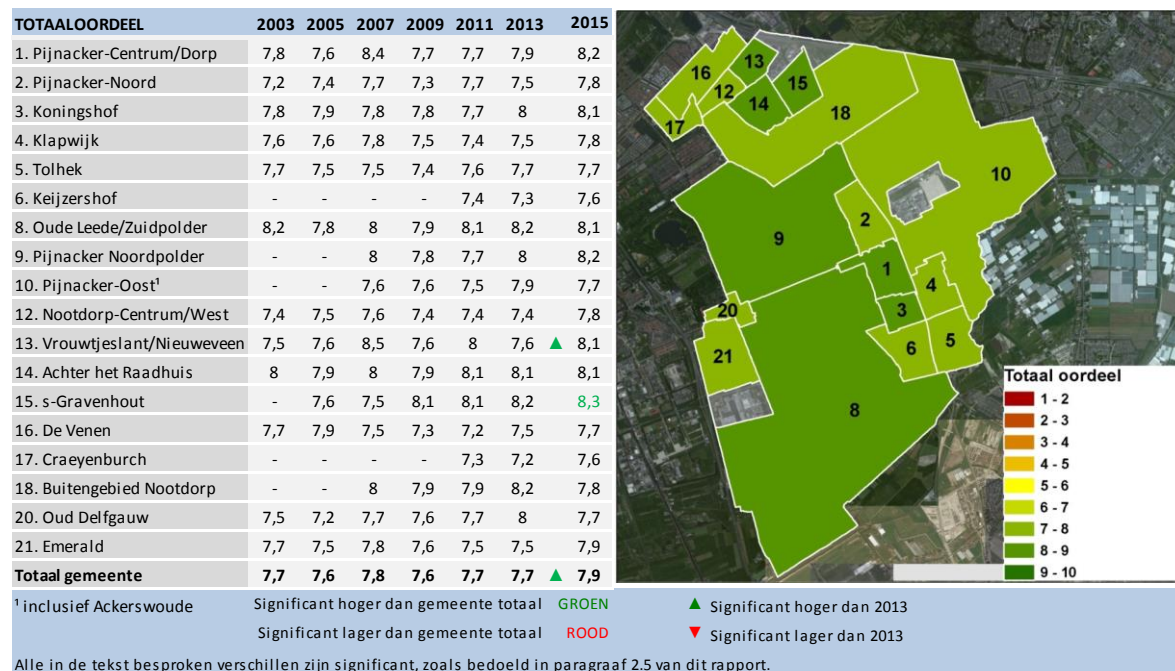
7 Totaaloordeel

7.1 Inleiding

Naast de cijfers voor alle afzonderlijke leefbaarheidsaspecten is de bewoners ook gevraagd een totaalcijfer voor de leefbaarheid in de eigen buurt te geven. De antwoorden op deze vraag komen in dit hoofdstuk aan bod, evenals een totaaloverzicht van de scores per wijk voor alle leefbaarheidsaspecten.

7.2 Totaaloordeel

Met een 7,9 als totaaloordeel geven de bewoners van Pijnacker-Nootdorp aan in het algemeen prettig te wonen in hun wijk. Dit cijfer is hoger dan het totaaloordeel in 2013 (7,7) en hoger dan het lemon gemiddelde (7,5).

Alle wijken in Pijnacker-Nootdorp krijgen een ruime voldoende van de bewoners. De wijk 's-Gravenhout wordt door de bewoners met een 8,3 het hoogst beoordeeld. Dit cijfer is hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. De wijk Vrouwtjeslant/ Nieuweveen scoort hoger dan in 2013.

Uit de geplaatste opmerkingen, die hoofdzakelijk positief zijn, is op te maken dat zowel respondenten die al lang in de gemeente wonen als de 'nieuwkomers' zich in hun wijk thuis voelen.

"Wij zijn hier pas komen wonen vanuit een nieuwbouwwijk. Hier is het prettiger wonen, kindvriendelijker en meer groen. Wij voelen ons hier super en zijn blij met deze stap die we genomen hebben" (respondent uit de wijk Vrouwtjeslant/ Nieuweveen).

“Mijn man en ik hopen hier in de straat oud te worden. Tot het eind. Wij wonen hier al 49 jaar met plezier” (respondent uit de wijk Pijnacker-Noord).

Uit de spreidingscijfers komt naar voren dat 70% van de respondenten de wijk een totaaloordeel geeft van een 8 of hoger. Slecht 3% geeft een 5 of lager.

7.3 **Totaaloverzicht**

In navolgende tabel zijn de gemiddelde cijfers van 2015 weergegeven per wijk voor alle leefbaarheidsaspecten. Ook worden alle ontwikkelingen ten opzichte van 2013 in de tabel weergegeven.

De gemeente Pijnacker-Nootdorp krijgt van haar bewoners cijfers die variëren van een 6,4 (verkeersoverlast) tot een 8,5 (overlast van activiteiten). De bewoners zijn over het algemeen dan ook positief over de leefbaarheid in de gemeente.

Op tien leefbaarheidsaspecten wordt de gemeente Pijnacker-Nootdorp door haar bewoners hoger beoordeeld dan het lemon gemiddelde. In 2013 waren dit negen aspecten. Op slechts één aspect, criminaliteit, wordt de gemeente lager beoordeeld dan het lemon gemiddelde.

Ten opzichte van 2013 zijn in de gemeente Pijnacker-Nootdorp zeven veranderingen zichtbaar, alle positief. Het betreft het totaaloordeel, de woonomgeving, groenvoorzieningen, criminaliteit, veiligheidsgevoel en de overlast van activiteiten en vervuiling.

De wijken Achter het Raadhuis en 's-Gravenhout scoren respectievelijk op 5 en 8 aspecten hoger dan het gemeentelijk gemiddelde en worden daarmee bijzonder positief beoordeeld door de bewoners. De wijken Craeyenburch, Pijnacker Noordpolder en Pijnacker-Oost worden door de bewoners op vijf van de vijftien aspecten lager dan gemiddeld beoordeeld en scoren daarmee het minst positief van alle wijken op het gebied van leefbaarheid.

Ten opzichte van 2013 zijn de wijken Vrouwtjeslant/ Nieuweveen en Emerald in 2015 respectievelijk op 4 en 5 aspecten beter beoordeeld door haar bewoners. De wijken Oude Leede/ Zuidpolder en Pijnacker Noordpolder zijn beide op 1 aspect slechter beoordeeld dan in 2013. Zij hebben zich daarmee het minst positief ontwikkeld.

	Totaalordeel	Woningvoorraad	Woonomgeving	Groenvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Algemene voorzieningen	Betrokkenheid	Omgang inkomensgroepen	Omgang etnische groepen	Overlast van personen	Criminaliteit	Veiligheidsgevoel	Overlast activiteiten	Vervulling	Verkeersoverlast
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	8,2	7,8	6,9	6,7	6,6	8,1	6,5	7,5	7	6,8	7,2	7,7	8	6,4	6,4
2. Pijnacker-Noord	7,8	7,5	6,7	6,5	6,4	7,3	6,6	6,9	6,7	7,2	7,2	7,4	7,7	6,7	5,9
3. Koningshof	8,1	7,6	7	6,6	7,2	7,1	7	7,3	7	7,3	7,2	7,2	8,8	7,3	7,1
4. Klapwijk	7,8	7,4	6,9	7	7	6,4	6,8	6,8	6,7	6,9	6,4	7,2	8,5	6,9	6,2
5. Tolhek	7,7	7,7	6,9	6,6	6,5	7,2	6,2	6,7	6,9	7,1	6,8	7,4	8,7	6,8	6,2
6. Keijzershof	7,6	7,7	7,1	6,5	6,8	8,1	6,5	7	6,8	7,6	7	7,8	8,6	5,9	6,1
8. Oude Leede/Zuidpolder	8,1	7,9	6,5	6,7	5,8	6,7	7,1	7,5	6,9	7,7	5,9	7,1	9	7,3	6
9. Pijnacker Noordpolder	8,2	8,1	6,7	6,4	5,1	7,3	7,2	8	7,4	8,2	6,6	6,6	8,8	7,2	6,1
10. Pijnacker-Oost (incl. Ackerswoude)	7,7	7,4	5,7	5,5	3,9	6	6,4	7,1	6,9	7,2	6,8	7,1	8,7	6,9	5,6
12. Nootdorp-Centrum/West	7,8	7,2	7,1	6,9	6,2	7,8	6,2	6,9	6,6	6,8	7,1	7,5	7,8	6,6	6
13. Vrouwteslant/Nieuweveen	8,1	7,6	7,1	7,1	7,1	7,6	6,4	7,1	6,8	7	7,5	8,1	8,5	6,9	7
14. Achter het Raadhuis	8,1	7,9	7,5	7,5	7,3	7,3	6,1	7,2	6,9	7,4	7,3	7,8	8,6	7,3	6,9
15. 's-Gravenhout	8,3	8,6	7,8	7,2	7,5	7,1	7,1	7,6	7,5	7,5	6,4	7,8	8,7	7,4	7
16. De Venen	7,7	7,7	7,1	6,6	6,2	7,7	6,2	6,8	6,4	7	6,7	7,4	8,7	5,8	6,4
17. Craeyenburch	7,6	7,6	7,4	7,2	7,2	7,6	6	6,4	6,4	6,2	6,6	7,3	8,2	5,5	7,1
18. Buitengebied Nootdorp	7,8	7,7	6,7	6,9	5,2	6,4	6,7	7,2	6,6	7,4	6,7	7,2	8,2	6,7	6,5
20. Oud Delfgauw	7,7	7,4	6,9	6,5	6,7	6,8	6,7	7,1	6,9	7,5	7,1	7,7	8,6	6,9	5,5
21. Emerald	7,9	7,9	7,6	7,1	7,3	7,4	6,4	7	7	7,3	7,2	7,8	8,6	6,8	6,6
Totaal gemeente	7,9	7,7	7	6,8	6,6	7,3	6,5	7,1	6,8	7,2	6,9	7,5	8,5	6,7	6,4
<i>Lemon gemiddelde 2013/2014</i>	7,5	7,3	6,9	6,7	6,5	7,2	6,5	-	6,7	6,9	7,1	7,5	8,3	6,5	6,4

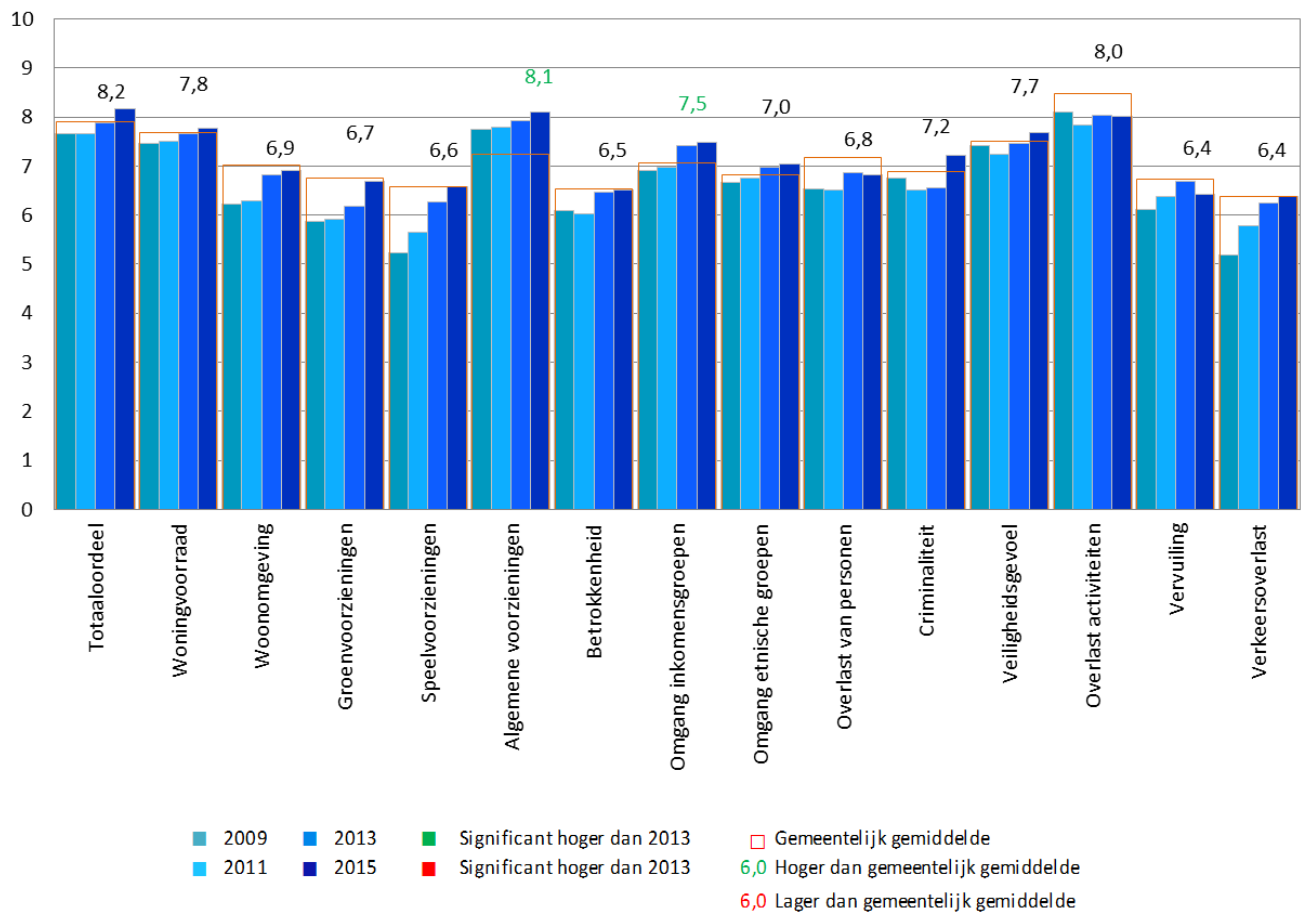
8 Wijkprofielen

8.1 Inleiding

In dit laatste hoofdstuk wordt een korte beschrijving gegeven van de leefbaarheid per wijk. Daartoe worden per wijk de cijfers voor alle aspecten in staafdiagrammen weergegeven, waarbij de cijfers voor de laatste meting worden vermeld. In de figuren worden kleuren gebruikt om aan te geven of de scores significant afwijken van het gemeentelijk gemiddelde of van het cijfer bij de vorige meting. Als het cijfer in het **rood** is weergegeven is de score significant lager dan gemiddeld op dit aspect. Een **groene** kleur geeft aan dat de score significant hoger is dan gemiddeld in de gemeente. Het gemeentelijk gemiddelde is tevens weergegeven in de figuur. Significante ontwikkelingen ten opzichte van de vorige meting worden weergegeven met gekleurde staven.

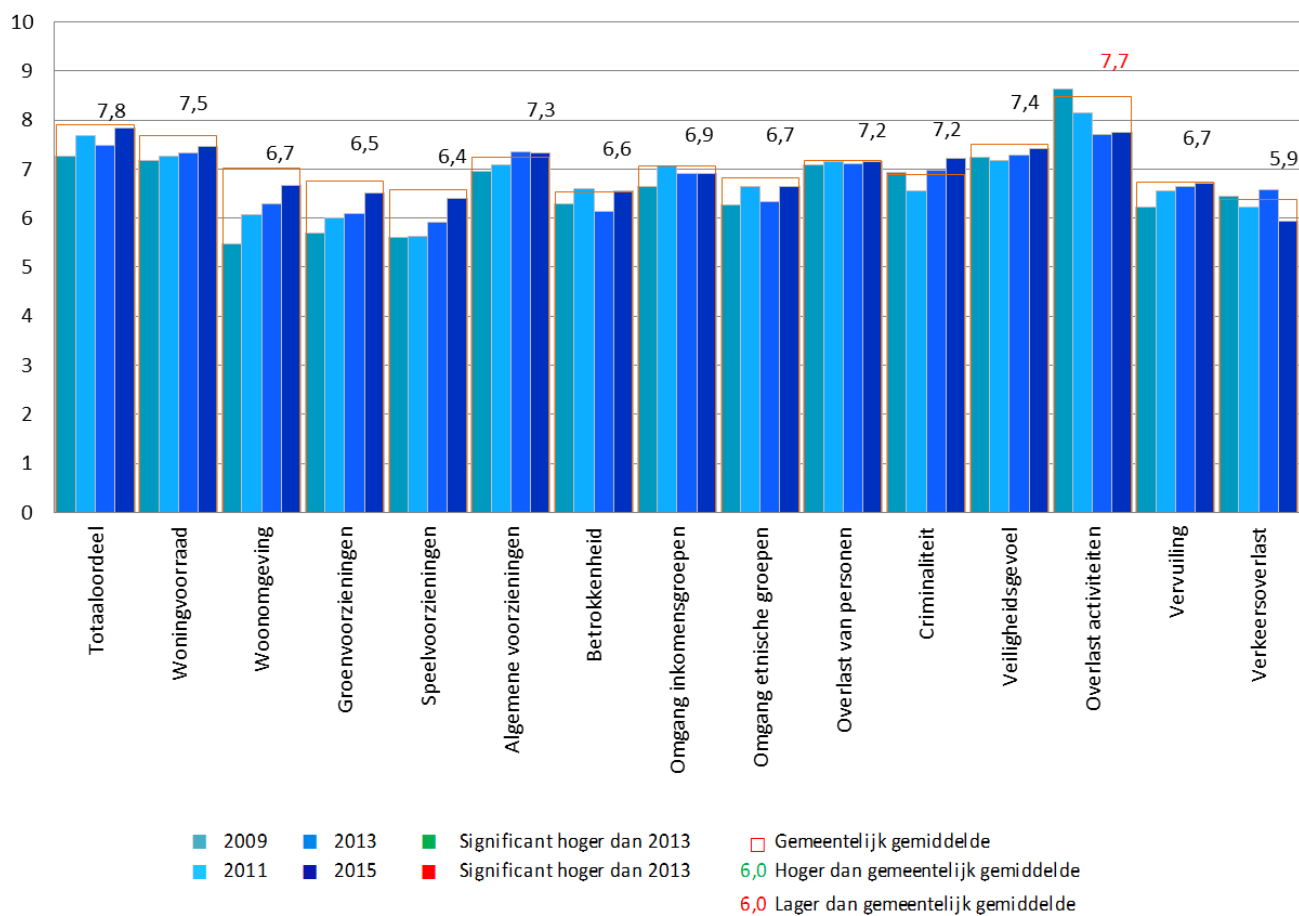
8.2 Pijnacker Centrum/dorp

Met een gemiddelde van 8,2 geven de bewoners van Pijnacker Centrum/ dorp aan prettig te wonen in de wijk. Op twee aspecten na scoort de wijk op alle leefbaarheidsaspecten nagenoeg gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde. Net als in 2013 scoort de wijk bovengemiddeld op de aspecten algemene voorzieningen en omgang inkomensgroepen.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen zichtbaar in de beoordeling van de verschillende leefbaarheidsaspecten door de bewoners van Pijnacker Centrum/ dorp.

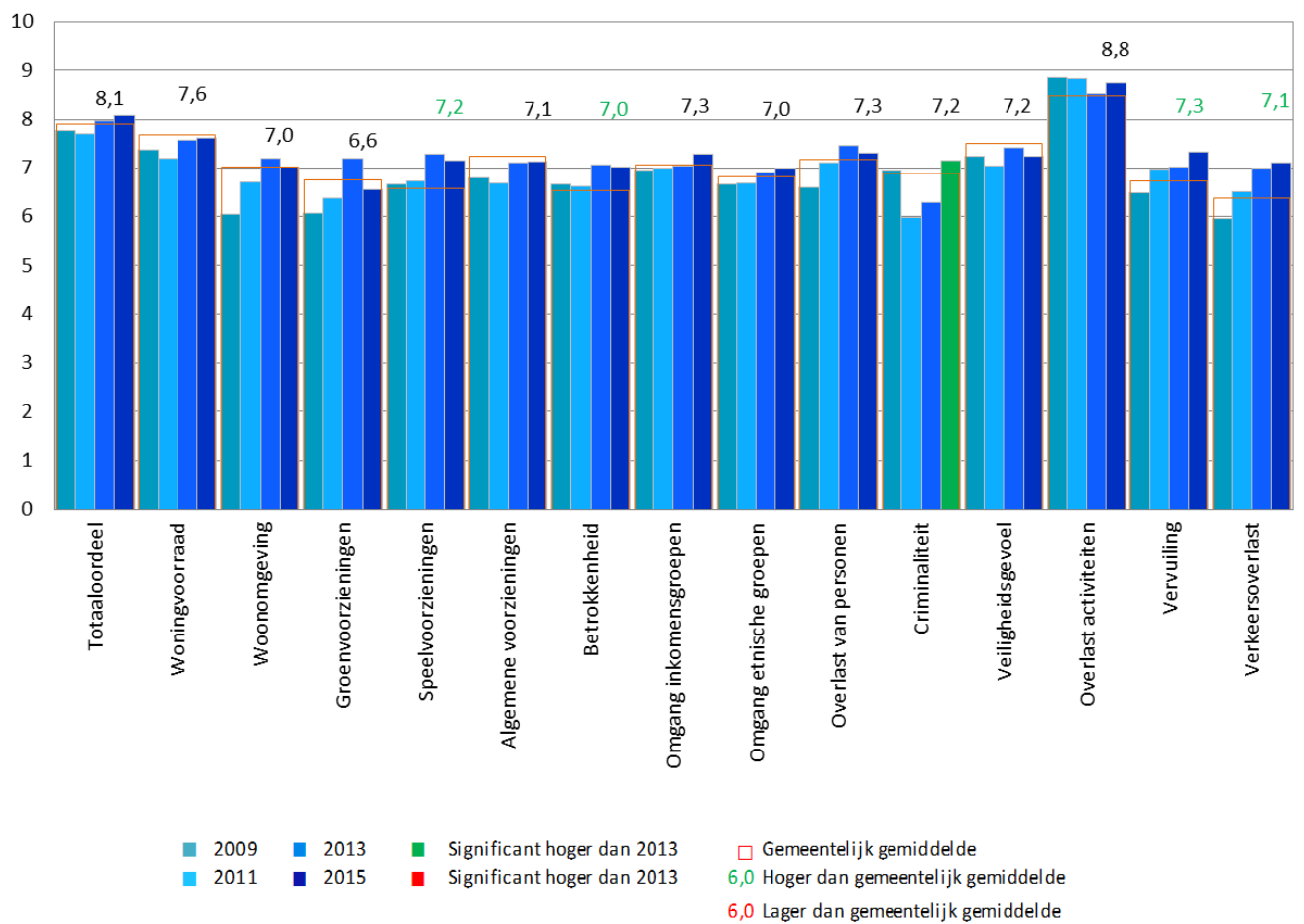
8.3 Pijnacker Noord

Als totaaloordeel geven de bewoners van Pijnacker Noord de wijk gemiddeld een 7,8. Dit cijfer is nagenoeg gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde van 7,9. Dit geldt voor vrijwel alle leefbaarheidsaspecten in de wijk. Alleen het aspect overlast activiteiten beoordelen de bewoners van de wijk lager dan het gemeentelijk gemiddelde. Met een 7,7 scoort dit aspect wel ruim voldoende.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen te zien in de waardering van de bewoners voor verschillende leefbaarheidsaspecten.

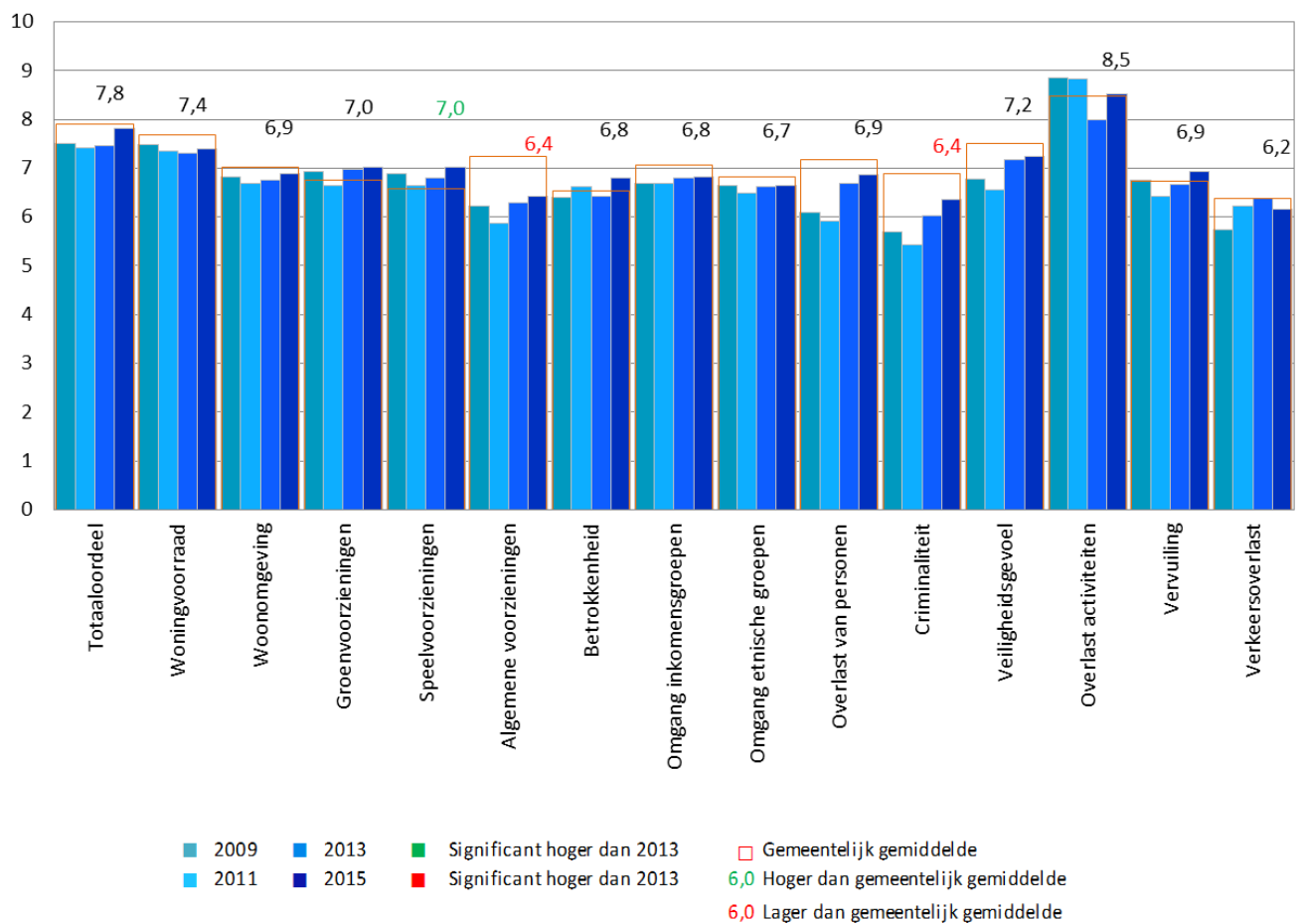
8.4 Koningshof

De bewoners van de wijk Koningshof geven de wijk gemiddeld een 8,1 als totaaloordeel. De wijk scoort op vier aspecten hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de aspecten speelvoorzieningen, betrokkenheid, vervuiling en verkeersoverlast.

De beoordeling van het leefbaarheidsaspect criminaliteit laat een positieve ontwikkeling ten opzichte van 2013 zien.

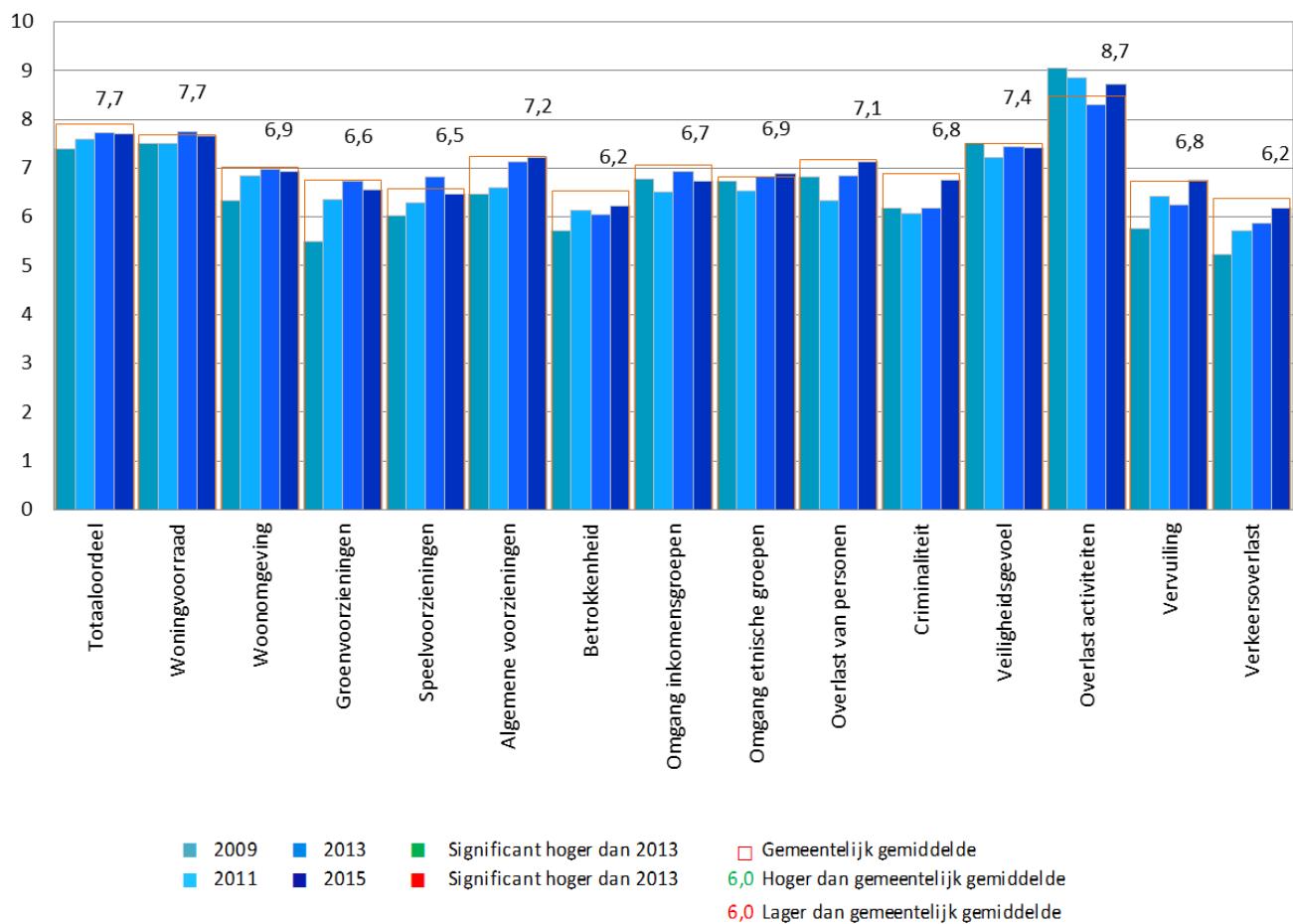
8.5 Klapwijk

In Klapwijk geven de bewoners een 7,8 als totaaloordeel voor de leefbaarheid in de wijk. Dat cijfer is vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde. Op twee aspecten scoort de wijk beduidend lager dan het gemeentelijk gemiddelde, namelijk op de algemene voorzieningen en criminaliteit. Het aspect speelvoorzieningen wordt door de bewoners met een iets hoger cijfer beoordeeld dan het gemeentelijk gemiddelde.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen te zien in de waardering van de bewoners voor de verschillende leefbaarheidsaspecten.

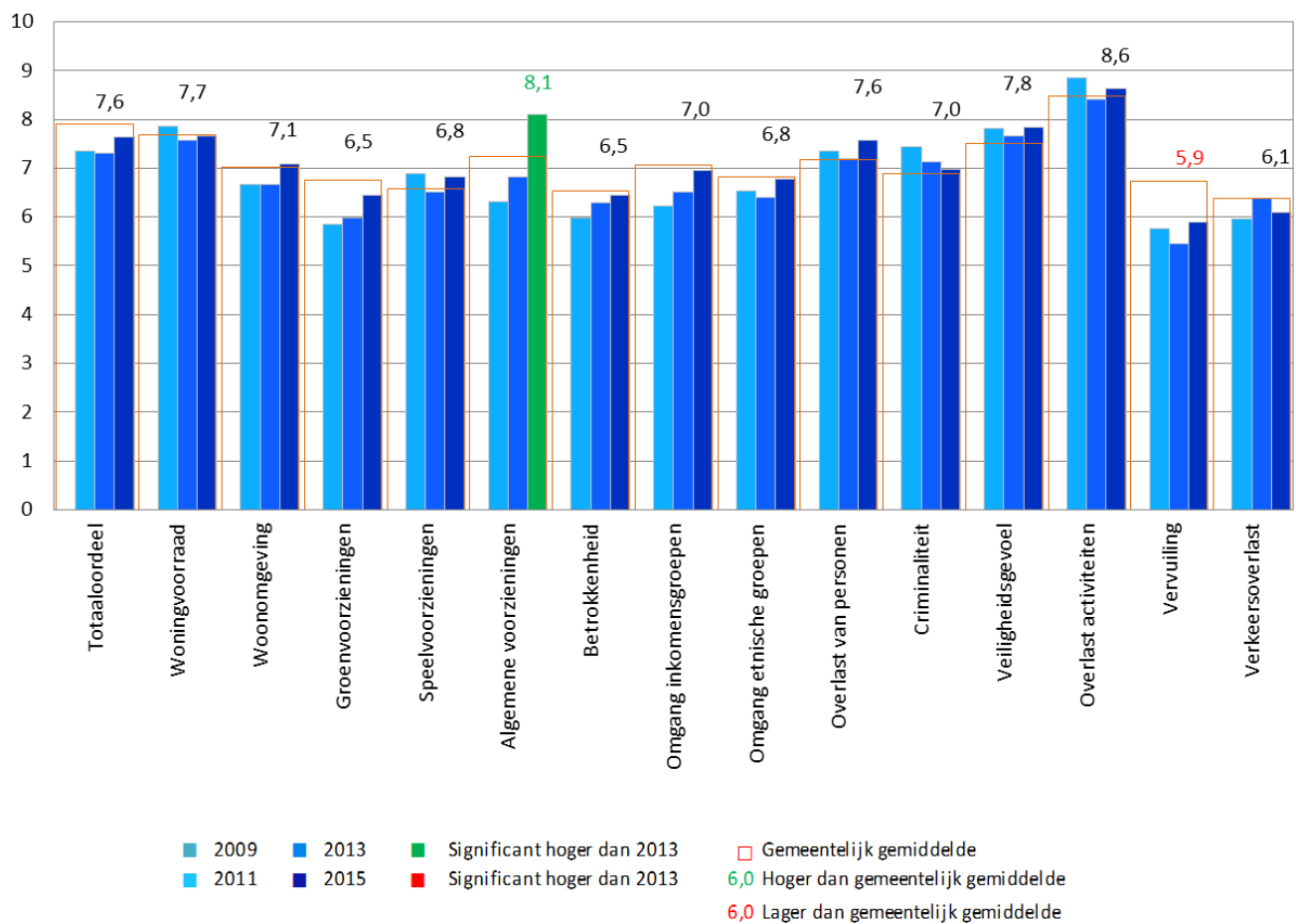
8.6 Tolhek

Met een totaaloordeel van 7,7 scoort de wijk Tolhek vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde. De wijk scoort op alle afzonderlijke aspecten ruim voldoende en vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen zichtbaar.

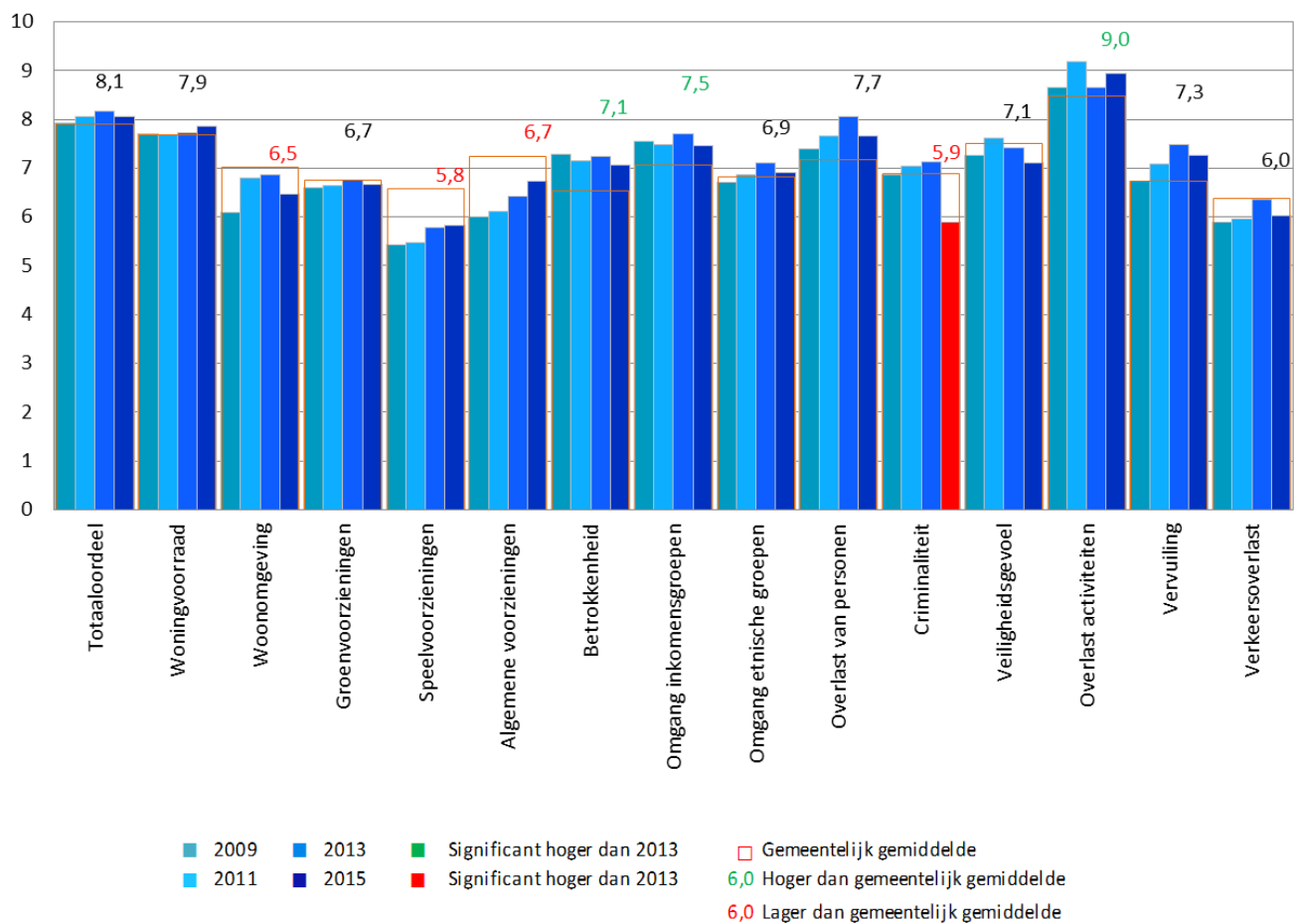
8.7 Keizershof

De bewoners van Keizershof geven een 7,6 als totaaloordeel voor de wijk. Op de meeste aspecten scoort de wijk vergelijkbaar met het gemiddelde voor de gemeente. Voor vervuiling geven de bewoners een cijfer dat lager ligt dan het gemeentelijk gemiddelde.

Een opvallende positieve verandering ten opzichte van 2013 is de beoordeling van de algemene voorzieningen in de wijk. De bewoners beoordelen dit aspect met en 8,1, wat tevens hoger is dan het gemiddelde voor de gemeente.

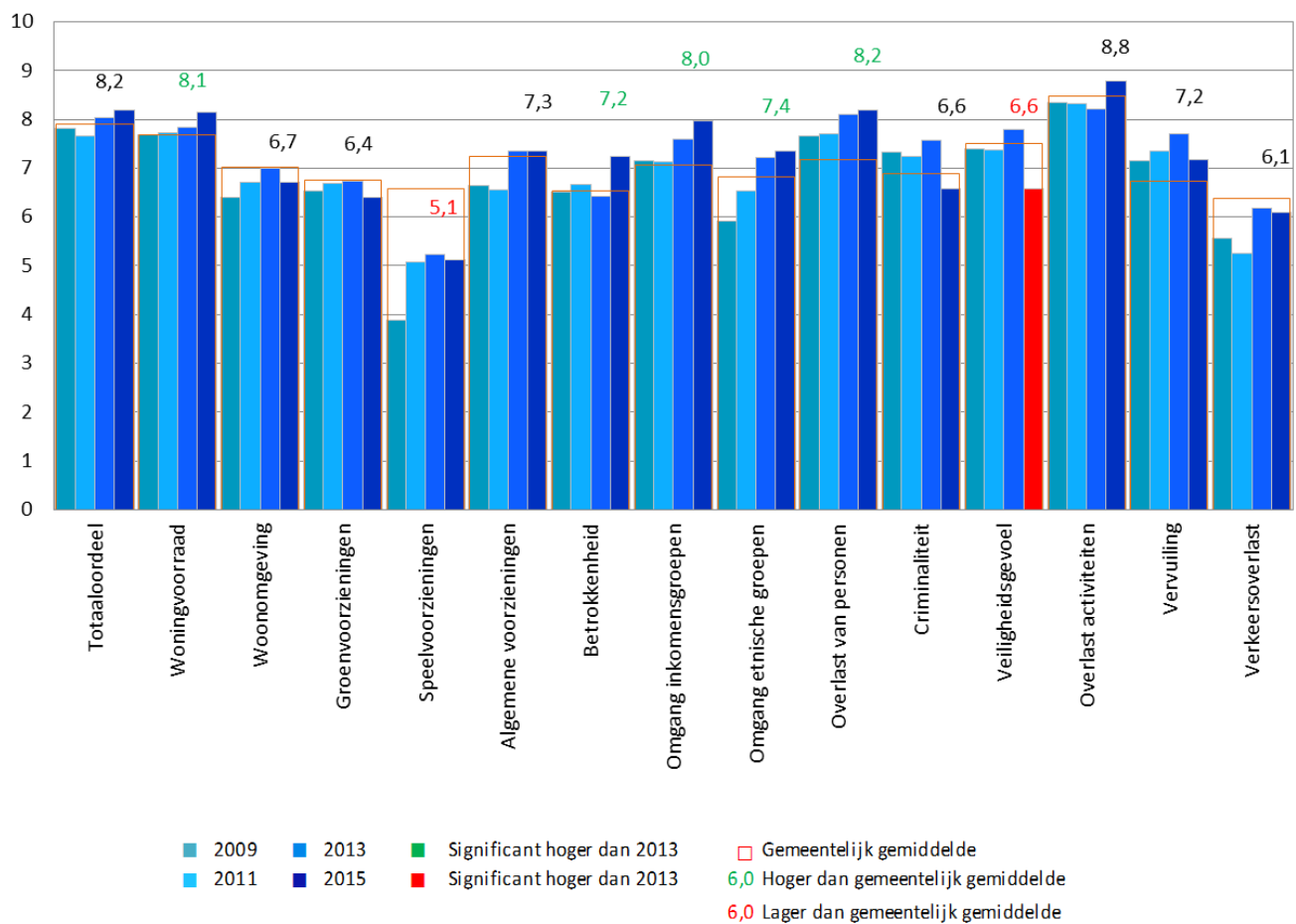
8.8 Oude Leede/ Zuidpolder

De bewoners van Oude Leede/ Zuidpolder beoordelen hun wijk gemiddeld met een 8,1. Op een viertal aspecten scoort de wijk lager dan het gemeentelijk gemiddelde, namelijk op de woonomgeving, speelvoorzieningen, de algemene voorzieningen en de criminaliteit. Ten opzichte van 2013 wordt de wijk door haar bewoners opvallend lager beoordeeld op criminaliteit, van een 7,1 in 2013 naar een 5,9 in 2015.

De wijk wordt bovengemiddeld beoordeeld op de aspecten betrokkenheid, omgang inkomensgroepen en overlast activiteiten.

8.9 Pijnacker Noordpolder

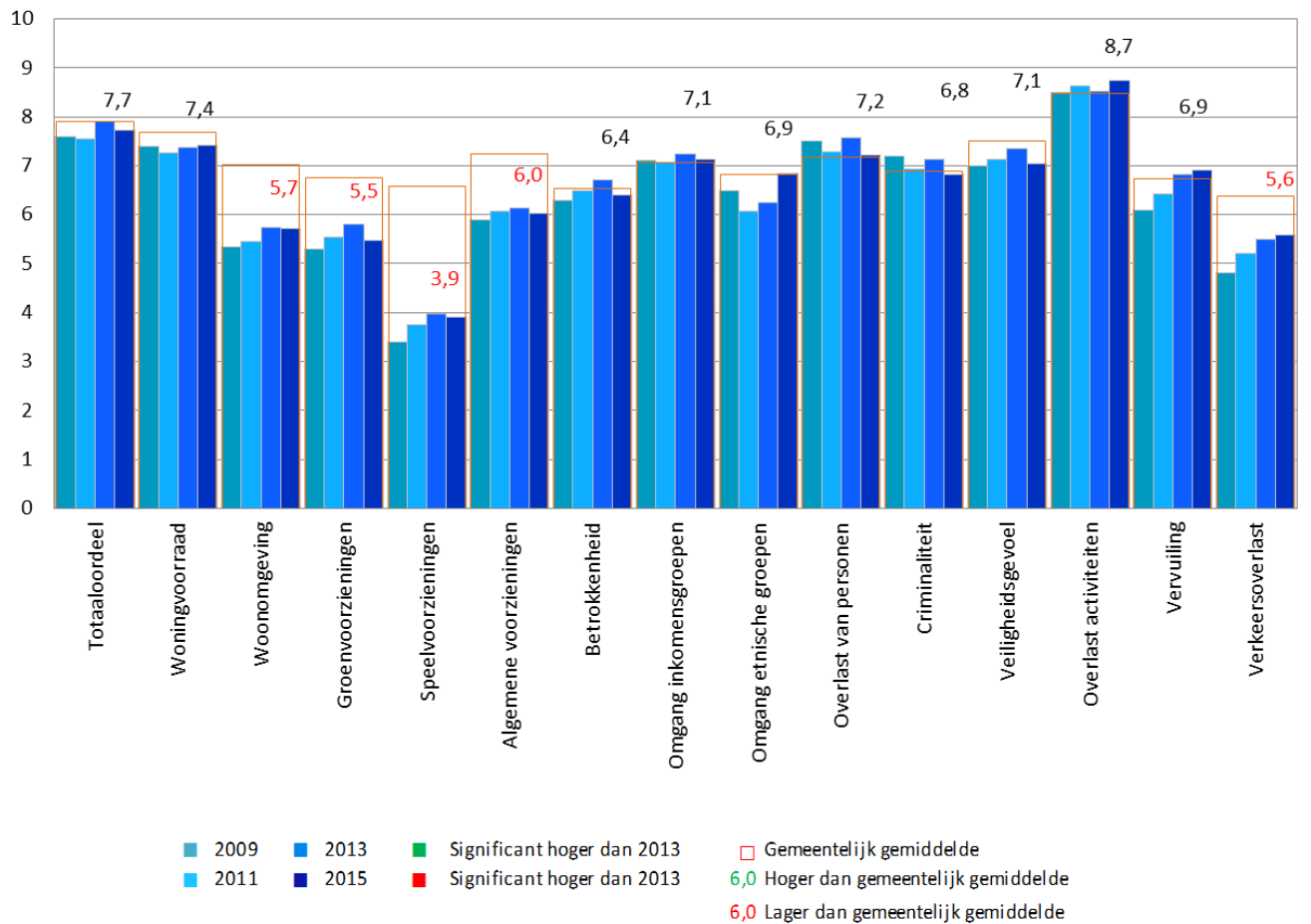

Pijnacker Noordpolder krijgt van haar bewoners een 8,2 als totaalcijfer en scoort vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde. Voor vijf aspecten krijgt de wijk bovengemiddelde cijfers, namelijk voor de woningvoorraad, betrokkenheid, omgang inkomensgroepen, omgang etnische groepen en overlast van personen.

De speelvoorzieningen zijn gemiddeld met een onvoldoende beoordeeld. Ten opzichte van 2013 is het veiligheidsgevoel van de bewoners verslechterd.

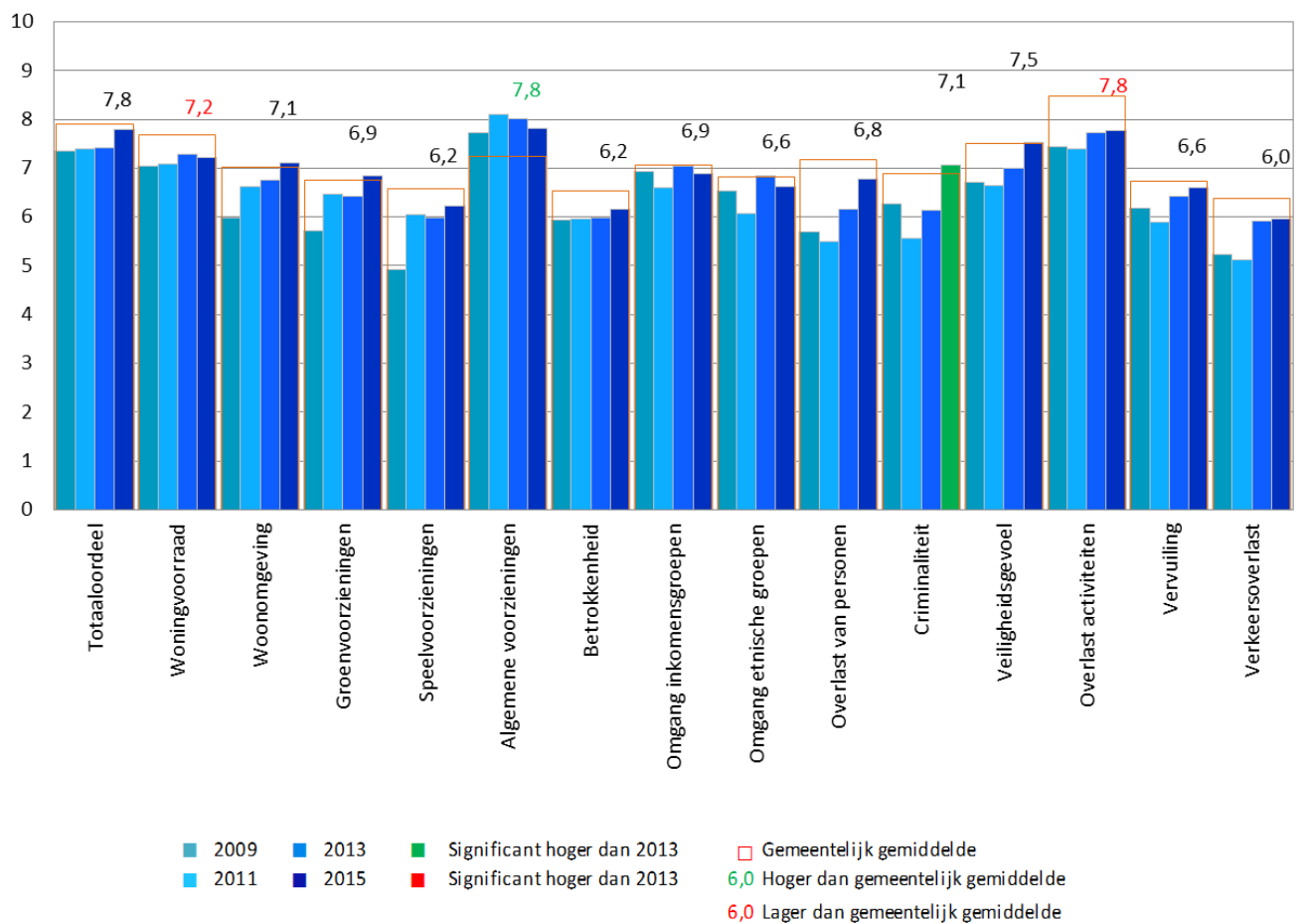
8.10 Pijnacker Oost (incl. Ackerswoude)

De bewoners van Pijnacker Oost en Ackerswoude geven gemiddeld een 7,7 als totaaloordeel voor hun wijk. De bewoners beoordelen meerdere aspecten lager dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de aspecten woonomgeving, groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, algemene voorzieningen en verkeeroverlast.

In deze wijk scoren de speelvoorzieningen gemiddeld slechts een 3,9.

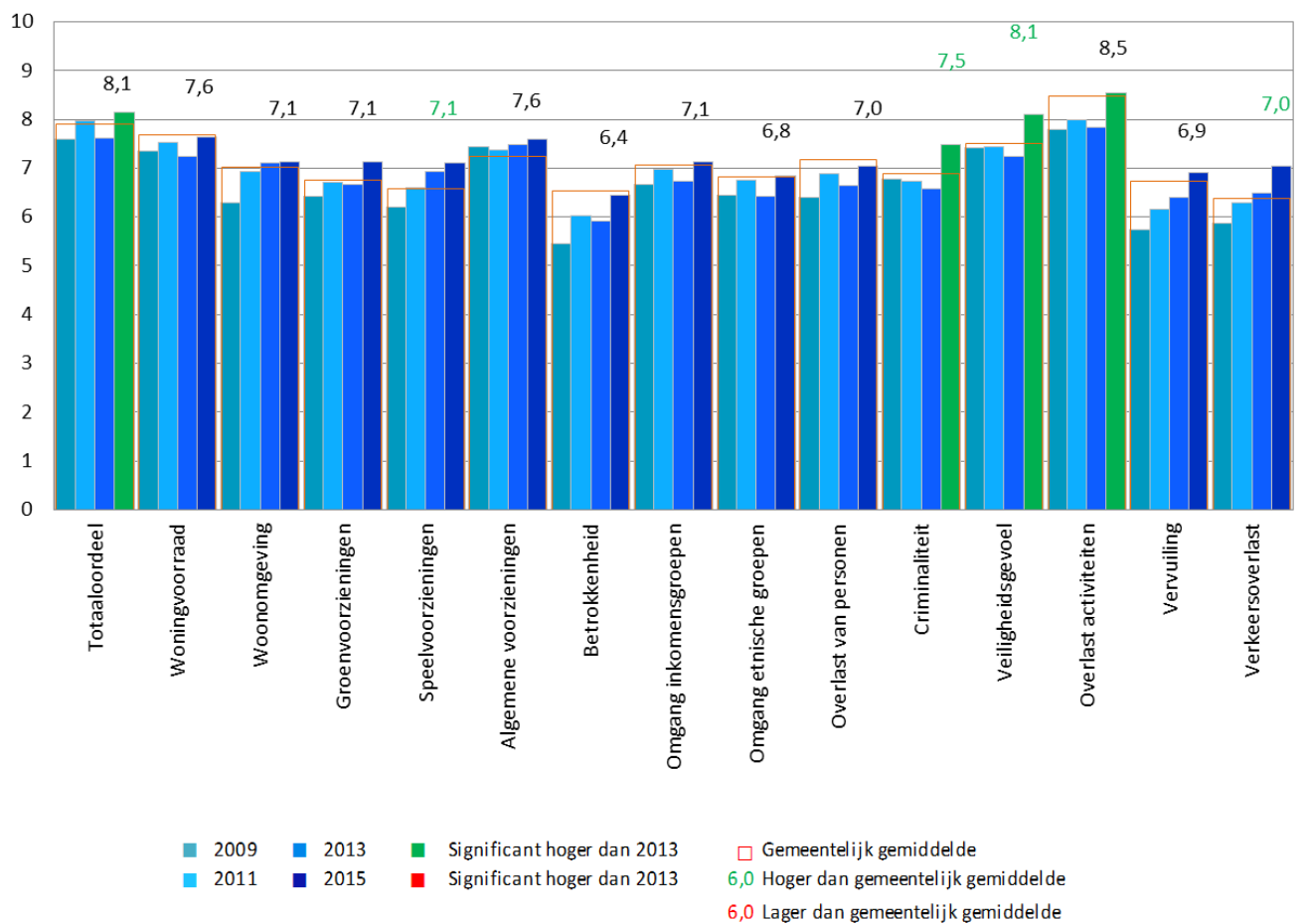
8.11 Nootdorp Centrum/West

Het gemiddelde totaaloordeel van de bewoners in de wijk Nootdorp Centrum- West is met een 7,8 vergelijkbaar met het totaaloordeel voor de gemeente in totaal. Op een tweetal aspecten, de woningvoorraad en overlast activiteiten scoort de wijk lager dan het gemeentelijk gemiddelde. Als het gaat om de algemene voorzieningen dan scoort de wijk bovengemiddeld ten opzichte van de gemeente in zijn geheel.

De wijk laat ten opzichte van 2013 een opvallende ontwikkeling zien op het gebied van criminaliteit. Volgens de bewoners is de criminaliteit in de wijk afgenomen.

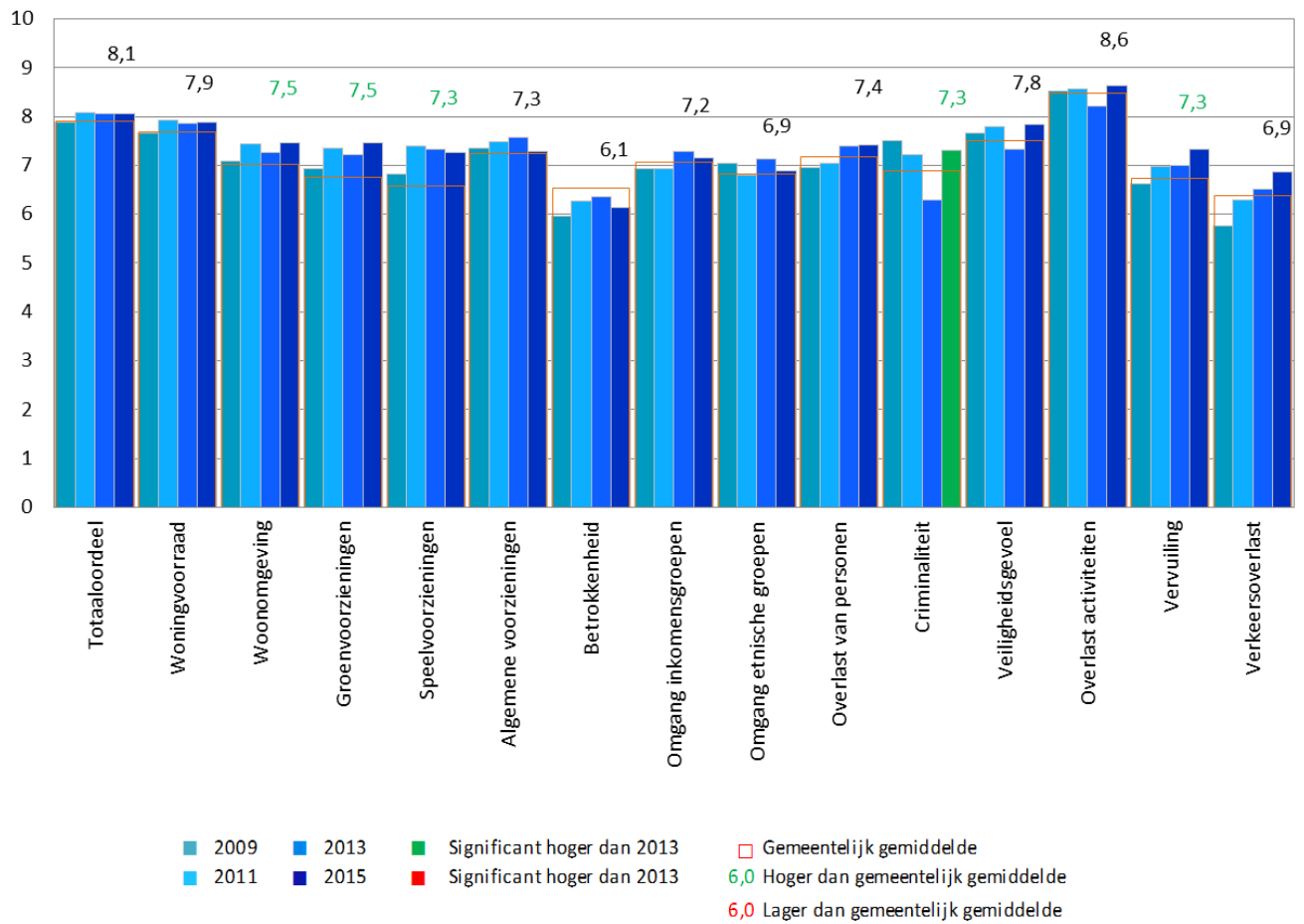
8.12 Vrouwtjeslant/ Nieuweveen

Met een gemiddeld totaaloordeel van 8,1 beoordelen de bewoners van de wijk Vrouwtjeslant-Nieuweveen hun wijk hoger dan in 2013.

Dit positieve oordeel is met name terug te zien in de aspecten speelvoorzieningen, criminaliteit, veiligheidsgevoel en verkeeroverlast. Op deze aspecten scoort de wijk hoger dan de gemeente in zijn totaal. Ten opzichte van 2013 heeft de wijk een positieve ontwikkeling doorgemaakt op de aspecten criminaliteit, veiligheidsgevoel en overlast activiteiten.

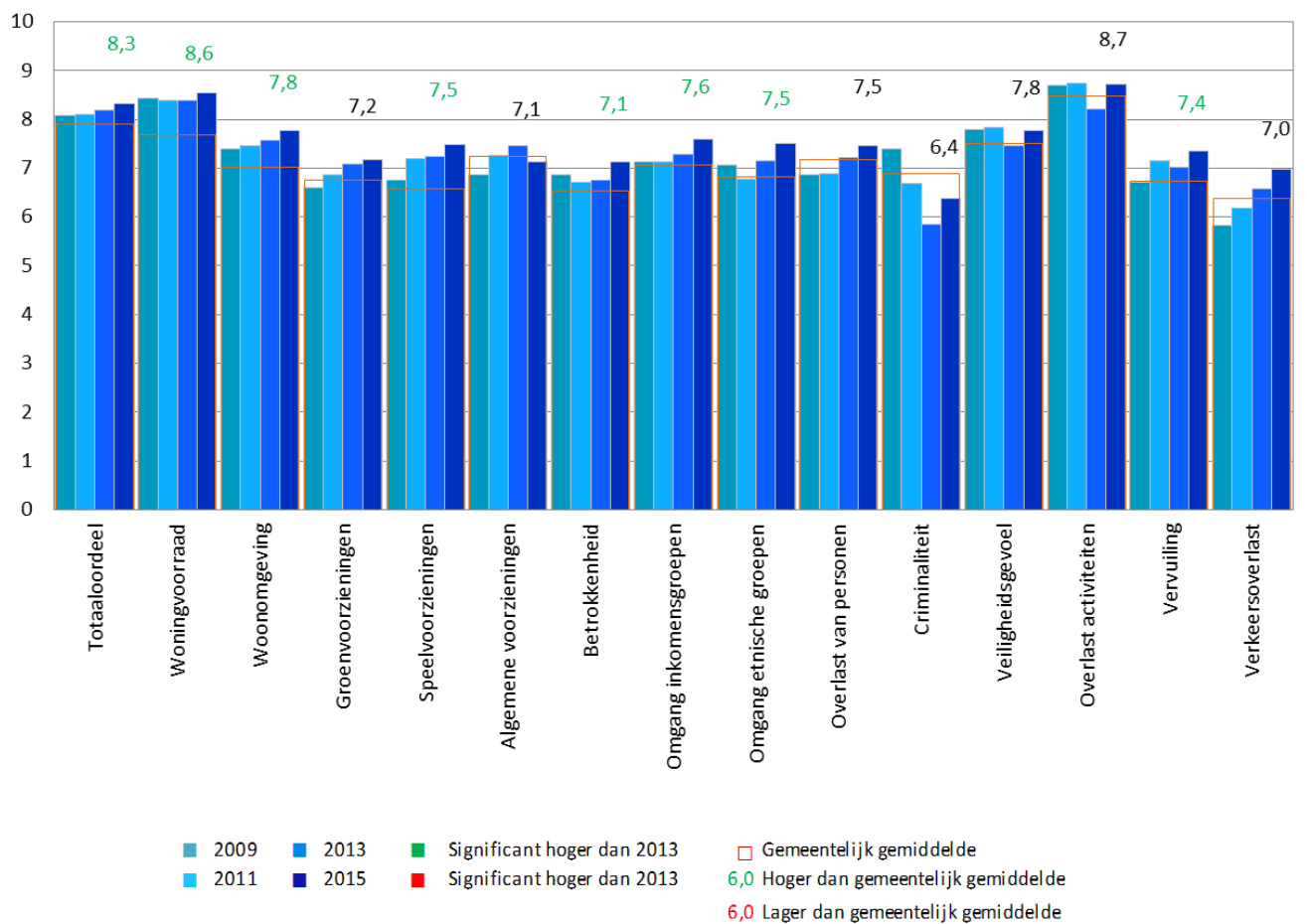
8.13 Achter het Raadhuis

Met een gemiddelde van 8,1 is het totaaloordeel van de bewoners van de wijk Achter het Raadhuis vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde van 7,9. De wijk scoort op een vijftal aspecten hoger dan de gemeente in totaal. Namelijk op de aspecten woonomgeving, groenvoorzieningen, speelvoorzieningen, criminaliteit en vervuiling.

Ten opzichte van 2013 heeft de wijk een positieve ontwikkeling doorgemaakt op het gebied van criminaliteit.

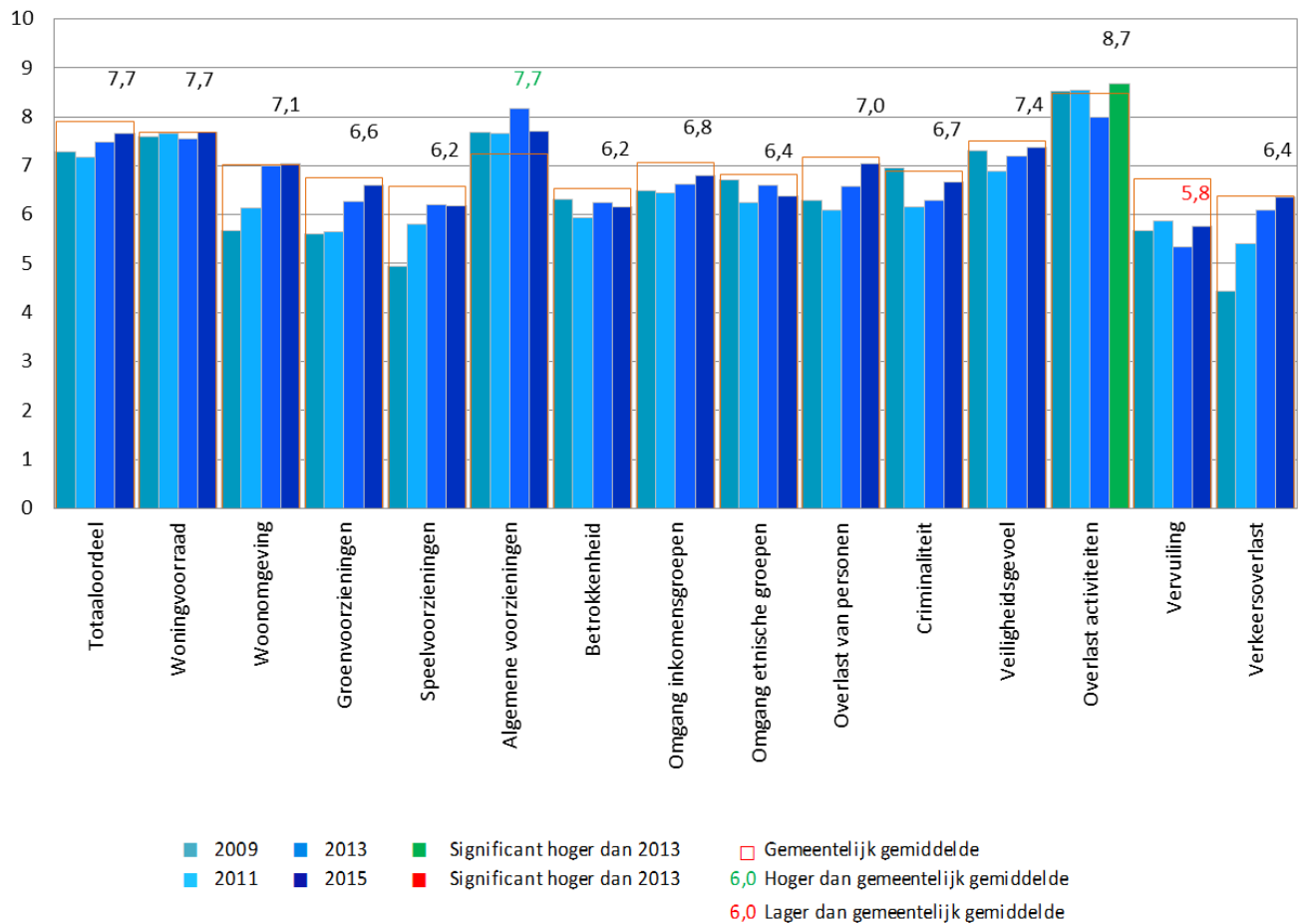
8.14 's Gravenhout

De bewoners van 's Gravenhout beoordelen hun wijk met een gemiddelde van 8,3 hoger dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit is terug te zien in een groot aantal leefbaarheidsaspecten dat gemiddeld hoger scoort dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de aspecten woningvoorraad, woonomgeving, speelvoorzieningen, betrokkenheid, omgang inkomensgroepen, omgang etnische groepen en vervuiling.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen zichtbaar.

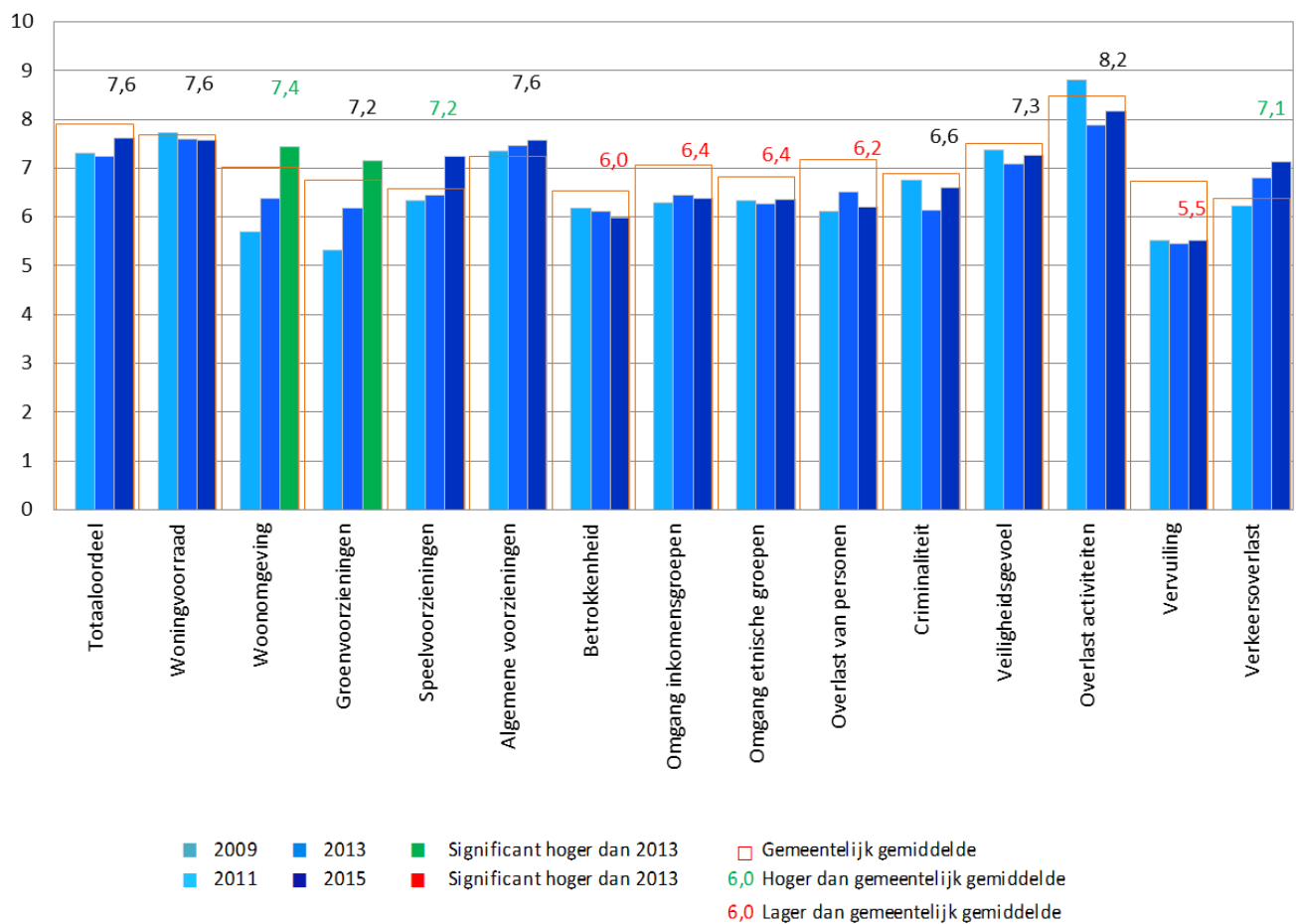
8.15 De Venen

De bewoners van De Venen geven gemiddeld een 7,7 als totaaloordeel voor de wijk. Voor de meeste leefbaarheidsaspecten zijn de gemiddelde cijfers voor de wijk vergelijkbaar met de gemiddelde cijfers voor de totale gemeente. Op algemene voorzieningen scoort de wijk iets hoger en op vervuiling lager dan de gemeente in zijn geheel.

Ten opzichte van 2013 heeft de wijk een positieve ontwikkeling doorgemaakt op het gebied van overlast activiteiten.

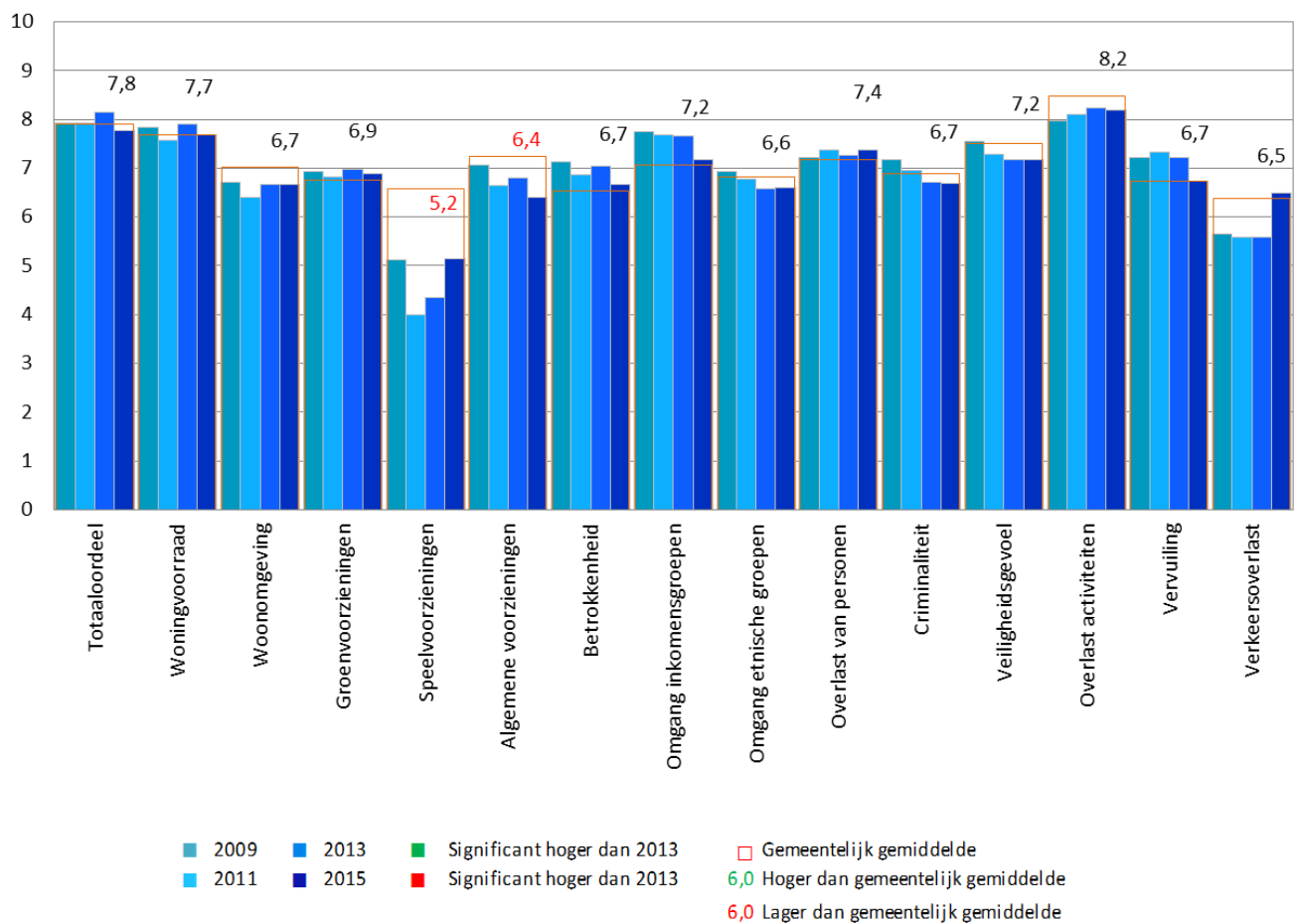
8.16 Craeyenburch

De wijk Craeyenburch krijgt van haar bewoners gemiddeld een totaaloordeel van 7,6. Op het gebied van de sociale woonomgeving scoort de wijk lager dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de aspecten betrokkenheid, omgang inkomensgroepen en omgang etnische groepen. Daarnaast scoort de wijk ook lager dan de gemeente in totaal op de aspecten overlast van personen en vervuiling.

De wijk scoort bovengemiddeld ten opzichte van het gemeentelijk gemiddelde op de leefbaarheidsaspecten woonomgeving, speelvoorzieningen en verkeersoverlast. Ten opzichte van 2013 heeft de wijk een positieve ontwikkeling doorgemaakt op het gebied van de woonomgeving en groenvoorzieningen.

8.17 Buitengebied Nootdorp

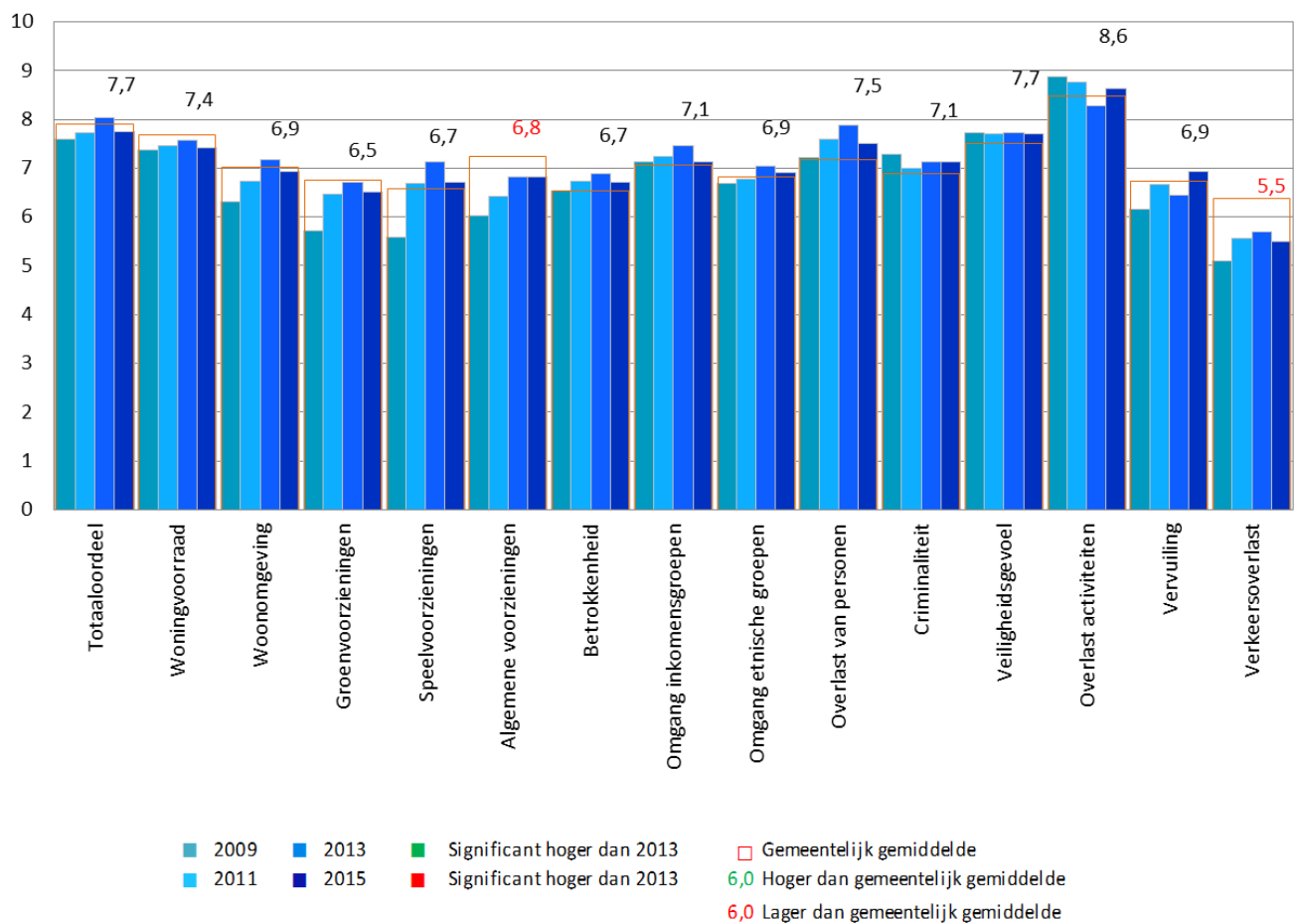

Buitengebied Nootdorp krijgt als totaaloordeel gemiddeld een 7,8 van haar bewoners en scoort daarmee nagenoeg gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde. Op een tweetal aspecten scoort de wijk lager dan het gemeentelijk gemiddelde. Dit betreft de speelvoorzieningen en de algemene voorzieningen. Op de andere leefbaarheidsaspecten scoort de wijk vergelijkbaar met de cijfers voor de gemeente in totaal.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen zichtbaar.

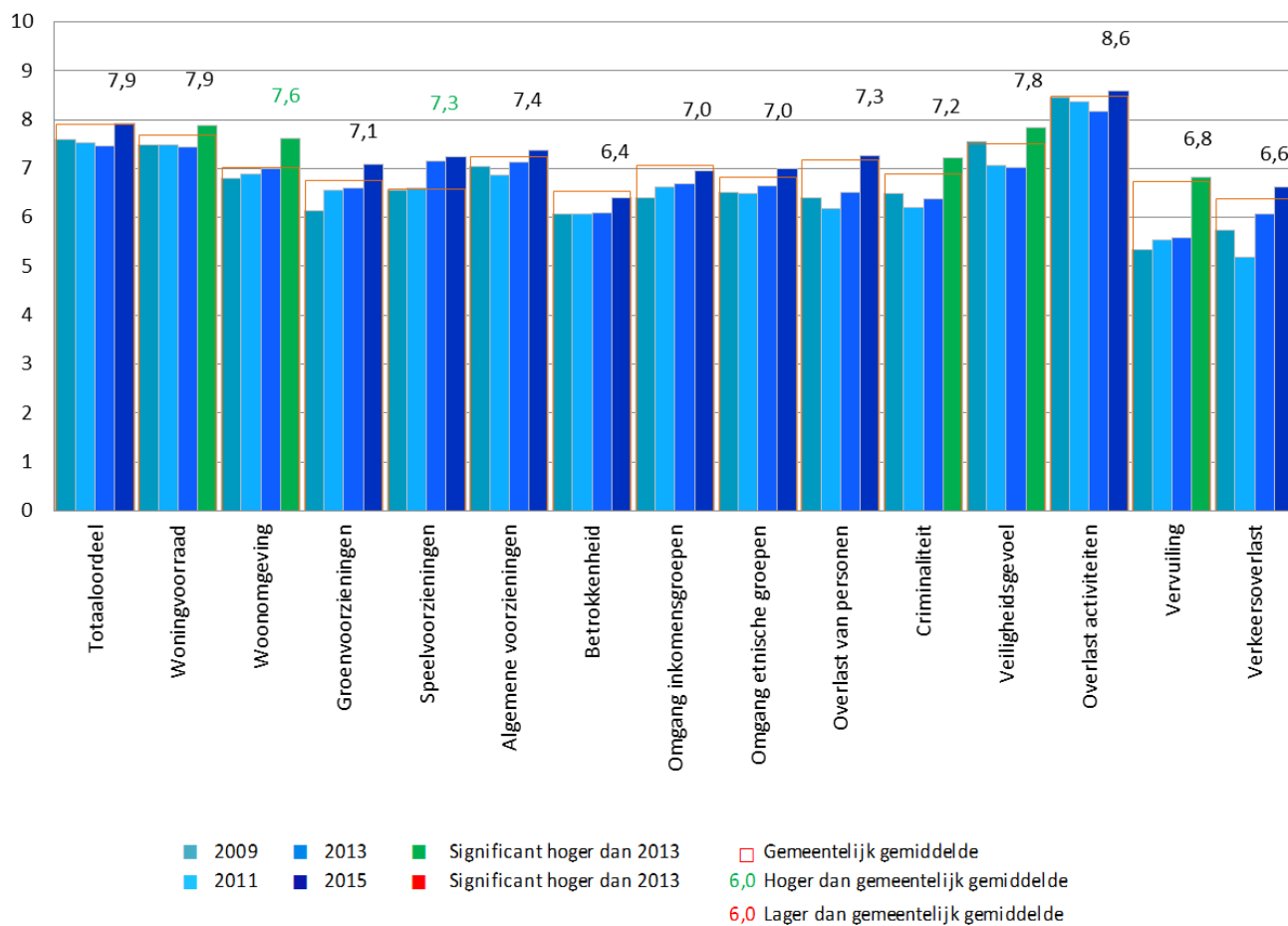
8.18 Oud Delfgauw

De bewoners van Oud Delfgauw geven gemiddeld een 7,7 als totaaloordeel voor hun wijk. Dit cijfer is vergelijkbaar met het gemeentelijk gemiddelde van 7,9. Er zijn twee aspecten waarop deze wijk beneden gemiddeld scoort, namelijk op algemene voorzieningen en verkeersoverlast.

Ten opzichte van 2013 zijn geen veranderingen zichtbaar.

8.19 Emerald

Emerald krijgt van haar bewoners gemiddeld een 7,9 als totaaloordeel en scoort daarmee gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde. Er zijn twee aspecten waarop de wijk bovengemiddeld scoort, namelijk op de woonomgeving en de speelvoorzieningen.

Daarnaast heeft de wijk, aldus de beoordeling van de bewoners, op meerdere aspecten een positieve ontwikkeling doorgemaakt ten opzichte van 2013. Dit betreft de woningvoorraad, de woonomgeving, criminaliteit, veiligheidsgevoel en vervuiling.

8.20 Aandachtspunten per wijk

Als aandachtspunt worden de aspecten benoemd die door de bewoners gemiddeld met een cijfer onder de 6 beoordeeld zijn. Hieronder wordt per wijk een overzicht gegeven van de desbetreffende aspecten. In de meting van 2013 waren in totaal 18 aandachtspunten te benoemen, dat waren er 5 meer dan anno 2015.

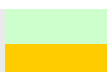
Wijk	woongeving	Groenvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Betrokkenheid	Criminaliteit	Vervuiling	Verkeersoverlast
1. Pijnacker-Centrum/Dorp							
2. Pijnacker-Noord							5,9
3. Koningshof							
4. Klapwijk							
5. Tolhek							
6. Keijzershof						5,9	
8. Oude Leede/Zuidpolder			5,8		5,9		
9. Pijnacker Noordpolder			5,1				
10. Pijnacker-Oost (incl.Ackerswoude)	5,7	5,5	3,9				5,6
12. Nootdorp-Centrum/West							
13. Vrouwtjeslant/Nieuweveen							
14. Achter het Raadhuis							
15. 's-Gravenhout							
16. De Venen						5,8	
17. Craeyenburch						5,5	
18. Buitengebied Nootdorp			5,2				
20. Oud Delfgauw							5,5
21. Emerald							

Bijlage 1: cijfers voorgaande meting(en)

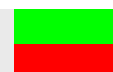
2003

	totaaloordeel	woningen	woonomgeving	groen- en speelvoorz.	voorzieningen	buurtetrokkenheid	sociaal economisch	etnische samenstelling	overlast van anderen	criminaliteit	veiligheid	overlast van activiteiten	vervuiling	verkeersoverlast
Pijnacker-Centrum/Dorp	7,8	7,6	6,4	5,6	7,5	5,9	7,2	6,4	7,2	7	7,3	8,3	6,4	5,6
Pijnacker-Noord	7,2	6,8	5,9	5,8	7,3	5,9	6,5	6	6,6	6,5	7	7,9	6,1	6,6
Koningshof	7,8	7,3	6,3	6,7	7,2	6,3	7,2	6,7	6,9	6,9	7,3	8,3	6,7	6,3
Klapwijk	7,6	7,5	6,8	6,7	5,8	6,3	6,9	7	7	6,7	7,3	8,9	6,8	5,8
Tolhek	7,7	7,8	6,9	5,7	5,5	6,8	7,1	7,2	7,5	7,9	8,1	9	6,8	5,6
Nootdorp-Centrum/West	7,4	6,9	5,6	5,4	7,1	6,5	7,1	6,5	7,3	6,5	7,3	7,8	6,9	5,7
Vrouwtjeslant/Nieuweveen	7,5	7,5	6,7	6,6	6,8	6,4	7,2	6,8	6,7	6,2	7,2	6,2	6,3	5,7
Achter het Raadhuis	8	8	6,8	6,5	6,9	6,8	7,2	7	7,3	6,6	8	8,6	7,2	5,8
De Venen	7,7	7,5	5,6	5,3	6,9	6,7	7,3	6,8	7,1	7,5	7,8	8,3	7	6,2
Oud Delfgauw	7,5	7,4	5,9	5,4	6,4	6,2	6,8	6,7	7,3	7,3	7,9	8,9	6,3	4,1
Emerald	7,7	7,7	6,7	6	7,4	6,3	6,6	6,7	6,6	6,9	7,6	8,4	6,2	5,2
Oude Leede/Zuidpolder	8,2	7,5	6	6,2	6,4	7,1	7,3	5,9	7,7	6,5	7,7	9	7,4	5
Buitengebied Noord-West	8	8	6,3	5,8	7,2	6,9	7,3	6,3	7,4	7,2	7,5	8,1	7	6,4
Buitengebied Oost	7,4	7,6	5,3	4	6,6	6,5	7,2	6,6	7,1	6,9	7,6	8,8	6,7	4,1
Totaal	7,7	7,5	6,2	5,9	6,8	6,5	7,1	6,7	7,1	6,9	7,5	8,3	6,7	5,6

ruim voldoende
onvoldoende

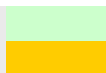
hoogste score
laagste score

2005

	totaaloordeel	woningen	woonomgeving	groen- en speelvoorz.	voorzieningen	buurtbetrokkenheid	sociaal-econ. samenst.	etnische samenstelling	overlast anderen	criminaliteit	veiligheid	overlast activiteiten	vervuiling	verkeersoverlast
Pijnacker-Centrum/Dorp	7,6	7,7	6,5	5,9	7,5	6,5	7,3	6,7	7,3	7,2	7,6	8,1	6,4	5,4
Pijnacker-Noord	7,4	6,8	6,1	6,2	7,3	5,7	6,6	5,8	7,2	6,9	7,1	8	6,6	6,1
Koningshof	7,9	7,6	6,5	6,8	7,3	6,7	7,2	6,8	7,2	7,2	7,9	8,8	7,3	6,6
Klapwijk	7,6	7,6	7,1	7	5,4	6,7	7,0	6,9	7,1	7,1	7,7	8,5	6,7	6,2
Tolhek	7,5	7,5	6,6	5,4	6,3	6,4	6,8	6,6	7,2	7,8	8,1	8,9	5,9	5,5
Nootdorp-Centrum/West	7,5	7,0	5,8	5,8	7,3	6,3	7,0	6,6	6,9	7,1	7,4	8,1	6,6	5,6
Vrouwtjeslant/Nieuweveen	7,6	7,4	6,8	6,5	7	6,3	7,1	6,6	6,6	6,8	7,6	6,6	6,5	6
Achter het Raadhuis	7,9	7,8	7,2	6,9	7,4	6,3	7,0	7,1	7	7,4	7,8	8,2	6,9	5,8
De Venen	7,9	8	6,3	5,4	8,1	6,5	7,2	7,1	7,5	7,8	7,9	8,3	6,8	6,2
's Gravenhout	7,6	8	5,8	4	6,8	6,1	6,6	6,5	6,6	8,4	8,2	8,8	5,8	6,1
Oud Delfgauw	7,2	7,3	5,8	5,2	6,3	6,3	7,2	6,5	7	7	7,8	8,8	6,2	3,8
Emerald	7,5	7,8	6,7	6,2	7,2	6,3	6,6	6,6	7,3	7,3	7,4	8,4	6,1	5,6
Oude Leede/Zuidpolder	7,8	7,6	5,7	5,5	6	7,1	7,2	6,5	7,6	7,3	7,8	8,8	7	4,3
Buitengebied Noord-West	8,4	7,8	6,3	5,9	7,4	7,3	7,7	6,6	7,5	7,8	7,9	8,4	7,6	5,6
Buitengebied Oost	7,4	7,5	5,5	4,5	6,5	6	6,8	6,0	7,3	7,3	7,6	8,4	6,9	4,3
Totaal	7,6	7,5	6,3	5,9	6,9	6,4	7,0	6,6	7,1	7,3	7,7	8,3	6,6	5,6

ruim voldoende
onvoldoende

hoogste score
laagste score

2007

	totaaloordeel	woningkwaliteit	woonomgeving	groenvoorzieningen	speelvoorzieningen	voorzieningen	buurtbetrokkenheid	sociale-econ samenstelling	etnische samenstelling	overlast anderen	criminaliteit	veiligheid	overlast activiteiten	vervuiling	verkeersoverlast
Pijnacker-Centrum/Dorp	8,4	7,5	6,6	6,1	5,7	7,7	6,1	6,8	6,6	6,3	7,0	7,5	8,2	6,2	5,4
Pijnacker-Noord	7,7	7,9	6,3	6,0	5,8	7,2	6,6	7,7	6,4	6,9	7,0	7,5	7,9	6,4	6,1
Koningshof	7,8	7,6	6,3	6,7	6,4	6,7	6,9	7,2	6,9	7,2	7,1	7,6	8,9	7,0	6,2
Klapwijk	7,8	7,6	7,0	6,9	7,0	6,0	6,8	7,1	6,9	6,6	6,6	7,4	8,9	6,9	6,0
Tolhek	7,5	7,6	6,5	5,7	5,2	6,8	6,1	6,6	6,6	7,0	7,5	8,0	8,9	6,6	5,3
Oude Leede/Zuidpolder	8,0	7,7	6,1	6,7	5,5	5,4	7,4	7,5	7,2	7,6	7,5	7,4	8,8	7,1	5,2
Pijnacker Noordpolder	8,0	8,2	6,9	6,6	4,9	6,5	7,2	7,5	6,7	7,6	7,4	7,8	8,7	7,1	5,4
Pijnacker-Oost/Klapwijk Noord	7,6	7,4	5,5	5,4	3,3	6,0	6,6	7,4	6,7	7,3	7,3	7,7	8,4	6,6	4,2
Nootdorp Centrum/West	7,6	7,1	6,1	5,9	5,2	8,0	6,2	7,1	6,8	6,5	7,0	7,5	7,9	6,9	5,3
Vrouwtjeslant/Nieuweveen	8,5	7,7	7,2	6,9	6,8	7,5	6,2	7,0	6,9	6,8	7,1	7,7	8,1	6,6	6,1
Achter het Raadhuis	8,0	8,0	7,2	7,1	6,8	7,4	6,1	6,9	7,0	7,0	7,2	8,0	8,4	6,8	7,0
s-Gravenhout	7,5	8,3	5,8	4,9	5,0	6,8	6,2	6,9	6,8	6,9	7,9	8,0	8,8	5,8	5,4
De Venen	7,5	7,8	5,9	5,5	5,2	8,1	6,5	6,9	6,9	6,0	6,4	7,4	8,3	6,2	5,0
Buitengebied Nootdorp	8,0	7,9	6,9	7,0	4,8	6,9	6,7	7,5	7,1	7,1	7,2	7,8	7,9	6,9	4,5
Oud Delfgauw	7,7	7,4	6,2	5,6	5,1	6,3	6,4	7,0	6,7	6,3	7,0	7,7	8,9	6,9	4,1
Emerald	7,8	7,8	6,9	6,1	6,3	7,0	6,4	6,8	6,7	6,6	7,2	7,8	8,4	5,8	5,7
Totaal Pijnacker Nootdorp	7,8	7,7	6,5	6,2	5,7	7,0	6,5	7,1	6,8	6,8	7,1	7,7	8,5	6,6	5,5
Landelijk gemiddelde 2006	7,3	7,1	6,6	6,2	6,1	6,8	6,1	6,9	6,4	6,6	6,9	7,1	8,0	6,3	6,3

Ruim voldoende

Onvoldoende

Hoogste score

Laagste score

2009

	Totaalordeel	Kwaliteit woningen	Woonomgeving	Groenvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Algemene voorzieningen	Betrokkenheid	Omgang inkomensgroepen	Omgang etnische groepen	Overlast van personen	Criminaliteit	Veiligheidsgevoel	Overlast activiteiten	Vervilling	Overlast verkeer
1. Pijnacker Centrum/Dorp	7,7	7,5	6,2	5,9	5,2	7,7	6,1	6,9	6,7	6,5	6,8	7,4	8,1	6,1	5,2
2. Pijnacker Noord	7,3	7,2	5,5	5,7	5,6	7,0	6,3	6,7	6,3	7,1	6,9	7,2	8,6	6,2	6,4
3. Koningshof	7,8	7,4	6,0	6,1	6,7	6,8	6,7	7,0	6,7	6,6	7,0	7,3	8,9	6,5	6,0
4. Klapwijk	7,5	7,5	6,8	6,9	6,9	6,2	6,4	6,7	6,6	6,1	5,7	6,8	8,9	6,8	5,7
5. Tolhek	7,4	7,5	6,3	5,5	6,0	6,5	5,7	6,8	6,7	6,8	6,2	7,5	9,0	5,8	5,2
8. Oude Leede/Zuidpolder	7,9	7,7	6,1	6,6	5,4	6,0	7,3	7,6	6,7	7,4	6,9	7,3	8,7	6,7	5,9
9. Noordpolder	7,8	7,7	6,4	6,5	3,9	6,7	6,5	7,2	5,9	7,7	7,3	7,4	8,4	7,2	5,6
10. Pijnacker Oost	7,6	7,4	5,4	5,3	3,4	5,9	6,3	7,1	6,5	7,5	7,2	7,0	8,5	6,1	4,8
12. Nootdorp Centrum/West	7,4	7,0	6,0	5,7	4,9	7,7	5,9	6,9	6,5	5,7	6,3	6,7	7,4	6,2	5,2
13. Vrouwtjeslant/Nieuweveen	7,6	7,4	6,3	6,4	6,2	7,4	5,5	6,7	6,4	6,4	6,8	7,4	7,8	5,7	5,9
14. Achter het Raadhuis	7,9	7,7	7,1	6,9	6,8	7,4	6,0	6,9	7,1	7,0	7,5	7,7	8,5	6,6	5,8
15. 's-Gravenhout	8,1	8,4	7,4	6,6	6,8	6,9	6,9	7,1	7,1	6,9	7,4	7,8	8,7	6,7	5,8
16. De Venen	7,3	7,6	5,7	5,6	5,0	7,7	6,3	6,5	6,7	6,3	7,0	7,3	8,5	5,7	4,4
18. Buitengebied Nootdorp	7,9	7,8	6,7	6,9	5,1	7,1	7,1	7,8	6,9	7,2	7,2	7,6	8,0	7,2	5,7
20. Oud Delfgauw	7,6	7,4	6,3	5,7	5,6	6,0	6,5	7,1	6,7	7,2	7,3	7,7	8,9	6,2	5,1
21. Emerald	7,6	7,5	6,8	6,1	6,6	7,0	6,1	6,4	6,5	6,4	6,5	7,5	8,5	5,4	5,7
Totaal	7,6	7,5	6,3	6,2	5,8	6,9	6,3	6,9	6,6	6,7	6,8	7,4	8,5	6,3	5,6
Landelijk cijfer 2008	7,4	7,2	6,6	6,5	6,1	6,8	6,3	6,5	6,4	6,7	7,1	7,4	8,2	6,5	6,1

	TOTAALORDEEL	WONINGVOORRAAD	WOONOMGEVING	GREENVORZIENINGEN	SPEELVOORZIENINGEN	ALGEMENE VOORZIENINGEN	BETROKKENHEID	OMGANG INKOMENSGROEPEN	OMGANG ETNISCHE GROEPEN	OVERLAST VAN PERSONEN	CRIMINALITEIT	VEILIGHEIDSGEVOEL	OVERLAST ACTIVITEITEN	VERVULING	VERKEERSOVERLAST
01. pijnacker-centrum/dorp	7,7	7,5	6,3	5,9	5,7	7,8	6,0	7,0	6,8	6,5	6,5	7,2	7,8	6,4	5,8
02. pijnacker-noord	7,7	7,3	6,1	6,0	5,6	7,1	6,6	7,1	6,6	7,2	6,6	7,2	8,2	6,6	6,2
03. koningshof	7,7	7,2	6,7	6,4	6,7	6,7	6,6	7,0	6,7	7,1	6,0	7,1	8,8	7,0	6,5
04. klapwijk	7,4	7,3	6,7	6,7	6,7	5,9	6,6	6,7	6,5	5,9	5,4	6,6	8,8	6,4	6,2
05. tolhek	7,6	7,5	6,8	6,4	6,3	6,6	6,1	6,5	6,5	6,3	6,1	7,2	8,9	6,4	5,7
06. keizershof	7,4	7,9	6,7	5,8	6,9	6,3	6,0	6,2	6,5	7,3	7,4	7,8	8,9	5,8	6,0
08. oude leede/zuidpolder	8,1	7,7	6,8	6,6	5,5	6,1	7,2	7,5	6,9	7,7	7,0	7,6	9,2	7,1	6,0
09. pijnacker noordpolder	7,7	7,7	6,7	6,7	5,1	6,6	6,7	7,1	6,5	7,7	7,2	7,4	8,3	7,4	5,3
10. pijnacker-oost	7,5	7,3	5,5	5,6	3,8	6,1	6,5	7,1	6,1	7,3	6,9	7,1	8,6	6,4	5,2
12. nootdorp-centrum/west	7,4	7,1	6,6	6,5	6,0	8,1	6,0	6,6	6,1	5,5	5,6	6,6	7,4	5,9	5,1
13. vrouwteslant/nieuweveen	8,0	7,5	6,9	6,7	6,6	7,4	6,0	7,0	6,8	6,9	6,7	7,4	8,0	6,2	6,3
14. achter het raadhuis	8,1	7,9	7,4	7,4	7,4	7,5	6,3	6,9	6,8	7,0	7,2	7,8	8,6	7,0	6,3
15. 's-gravenhout	8,1	8,4	7,5	6,9	7,2	7,3	6,7	7,1	6,8	6,9	6,7	7,8	8,8	7,2	6,2
16. de venen	7,2	7,7	6,1	5,7	5,8	7,7	5,9	6,4	6,2	6,1	6,2	6,9	8,6	5,9	5,4
17. craeyenburch	7,3	7,7	5,7	5,3	6,3	7,4	6,2	6,3	6,3	6,1	6,8	7,4	8,8	5,5	6,2
18. buitengebied nootdorp	7,9	7,6	6,4	6,8	4,0	6,6	6,9	7,7	6,8	7,4	7,0	7,3	8,1	7,3	5,6
20. oud delfgauw	7,7	7,5	6,7	6,5	6,7	6,4	6,7	7,2	6,8	7,6	7,0	7,7	8,8	6,7	5,6
21. emerald	7,5	7,5	6,9	6,6	6,6	6,9	6,1	6,6	6,5	6,2	6,2	7,1	8,4	5,6	5,2
totaal gemeente	7,7	7,6	6,6	6,4	6,2	7,0	6,4	6,9	6,6	6,8	6,5	7,3	8,5	6,5	5,9
<i>Landelijk 2010</i>	7,4	7,1	6,7	6,6	6,2	7,2	6,2	-	6,5	6,5	6,7	7,3	7,8	6,2	6,1

2013

	Totaalordeel	Woningvoorraad	Woonomgeving	Groenvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Algemene voorzieningen	Betrokkenheid	Omgang inkomensgroep	Omgang etnische groepen	Overlast van personen	Criminaliteit	Veiligheidsgevoel	Overlast activiteiten	Vervulling	Verkeersoverlast
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	7,9	7,7	6,8	6,2	6,3	7,9	6,5	7,4	7,0	6,9	6,6	7,5	8,0	6,7	6,3
2. Pijnacker-Noord	7,5	7,3	6,3	6,1	5,9	7,4	6,1	6,9	6,3	7,1	7,0	7,3	7,7	6,6	6,6
3. Koningshof	8,0	7,6	7,2	7,2	7,3	7,1	7,1	7,0	6,9	7,5	6,3	7,4	8,5	7,0	7,0
4. Klapwijk	7,5	7,3	6,8	7,0	6,8	6,3	6,4	6,8	6,6	6,7	6,0	7,2	8,0	6,7	6,4
5. Tolhek	7,7	7,7	7,0	6,7	6,8	7,1	6,1	6,9	6,8	6,8	6,2	7,4	8,3	6,2	5,9
6. Keijzershof	7,3	7,6	6,7	6,0	6,5	6,8	6,3	6,5	6,4	7,2	7,1	7,7	8,4	5,4	6,4
8. Oude Leede/Zuidpolder	8,2	7,7	6,9	6,8	5,8	6,4	7,2	7,7	7,1	8,1	7,1	7,4	8,7	7,5	6,4
9. Pijnacker Noordpolder	8,0	7,8	7,0	6,7	5,2	7,4	6,4	7,6	7,2	8,1	7,6	7,8	8,2	7,7	6,2
10. Pijnacker-Oost (+Akerswoude)	7,9	7,4	5,7	5,8	4,0	6,1	6,7	7,2	6,2	7,6	7,1	7,4	8,5	6,8	5,5
12. Nootdorp-Centrum/West	7,4	7,3	6,8	6,4	6,0	8,0	6,0	7,0	6,9	6,2	6,1	7,0	7,7	6,4	5,9
13. Vrouwjeslant/Nieuweveen	7,6	7,2	7,1	6,7	6,9	7,5	5,9	6,7	6,4	6,6	6,6	7,2	7,8	6,4	6,5
14. Achter het Raadhuis	8,1	7,9	7,3	7,2	7,3	7,6	6,4	7,3	7,1	7,4	6,3	7,3	8,2	7,0	6,5
15. s-Gravenhout	8,2	8,4	7,6	7,1	7,2	7,5	6,8	7,3	7,2	7,2	5,9	7,5	8,2	7,0	6,6
16. De Venen	7,5	7,5	7,0	6,3	6,2	8,2	6,2	6,6	6,6	6,6	6,3	7,2	8,0	5,3	6,1
17. Craeyenburch	7,2	7,6	6,4	6,2	6,5	7,5	6,1	6,4	6,3	6,5	6,1	7,1	7,9	5,5	6,8
18. Buitengebied Nootdorp	8,2	7,9	6,7	7,0	4,3	6,8	7,1	7,7	6,6	7,3	6,7	7,2	8,2	7,2	5,6
20. Oud Delfgauw	8,0	7,6	7,2	6,7	7,1	6,8	6,9	7,5	7,1	7,9	7,1	7,7	8,3	6,5	5,7
21. Emerald	7,5	7,4	7,0	6,6	7,2	7,1	6,1	6,7	6,7	6,5	6,4	7,0	8,2	5,6	6,1
Totaal gemeente	7,7	7,6	6,8	6,6	6,4	7,2	6,4	7,0	6,7	7,1	6,6	7,3	8,2	6,5	6,3
<i>Landelijk gemiddelde 2011/2012</i>	7,5	7,3	6,8	6,6	6,3	7,2	6,5	-	6,5	6,8	6,9	7,6	8,2	6,7	6,2

Bijlage 2: analyse

De analyse

In dit Lemon-onderzoek wordt op basis van een steekproef uit de bewoners een betrouwbare schatting gegeven van het oordeel (rapportcijfers) van de totale bevolking van de gemeente (of buurt) over de leefbaarheid. Een betrouwbare inschatting houdt in dat wanneer de steekproef meerdere keren wordt uitgevoerd, de uitkomsten gelijkluidend zullen zijn. Het is dus van groot belang om toevallige uitkomsten zoveel mogelijk uit te sluiten. De kans op toevalligheden neemt toe naarmate:

- Het aantal respondenten kleiner is
- De spreiding¹ van de antwoorden van de respondenten groter is

De statistische term die in dit kader gehanteerd wordt is significantie. Wanneer verschillen significant zijn dan is er 95% kans dat dezelfde uitkomst bij herhaling van het onderzoek weer optreedt. Is een verschil niet significant, dan is de kans aanwezig dat de uitkomst op toeval berust.

Voor elk aspect in dit onderzoek wordt per buurt en voor de gemeente als geheel, het gemiddelde van alle respondenten berekend.

Rondom elk gemiddelde wordt vervolgens een betrouwbaarheidsinterval (marge) berekend. Deze marge verschilt per gemiddelde. Daarbij geldt:

- Hoe groter de spreiding van de antwoorden, hoe *groter* de marge
- Hoe meer respondenten, hoe *kleiner* de marge

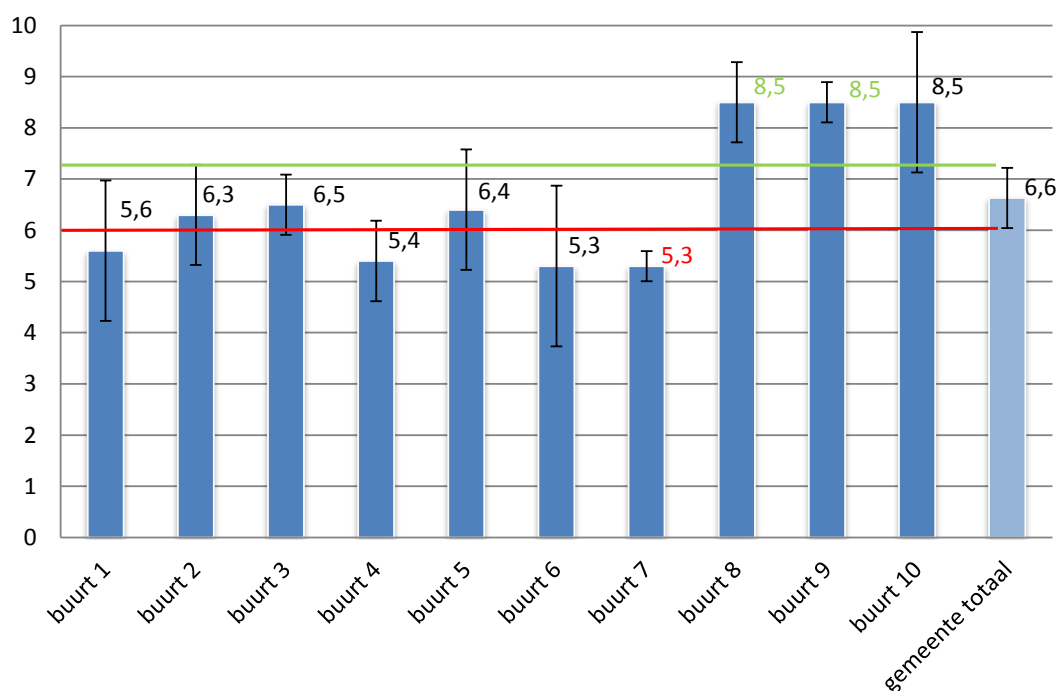
Vergelijking buurten met gemeentelijk gemiddelde

In dit Lemon-onderzoek wordt per aspect beoordeeld of het gemiddelde rapportcijfer in een specifieke buurt significant afwijkt van het rapportcijfer voor de gemeente als geheel. Hoe bepaald wordt of een verschil significant is, wordt hieronder geïllustreerd.

In figuur 1 zijn fictieve buurt- en gemeentegemiddelden weergegeven. De zwarte balken geven de marges rond de gemiddelden weer. Om gemakkelijk te kunnen zien welke buurten significant afwijken van het gemeentelijk gemiddelde zijn de boven- en ondergrens van het gemeentelijk gemiddelde doorgetrokken (respectievelijk de groene en rode lijn). Wanneer de marge rond het buurtgemiddelde geheel boven de groene of onder de rode lijn ligt, wijkt het gemiddelde van deze buurt significant af van het gemeentelijk gemiddelde. In het voorbeeld is dat het geval voor de buurten 7, 8 en 9.

¹ Met de spreiding wordt de verdeling van hoge en lage cijfers bedoeld. Als bijvoorbeeld veel bewoners een 4 geven, maar ook veel bewoners een 10, dan is de spreiding groter dan wanneer alle cijfers tussen de 6 en 8 liggen.

Figuur 1: (fictief) voorbeeld bij vergelijking tussen buurten met gemeentelijk gemiddelde

Omdat zowel het aantal respondenten als de spreiding van de cijfers per buurt anders zijn, zijn ook de marges rondom de buurtgemiddelden verschillend. Hierdoor kan het voorkomen dat buurten wel hetzelfde cijfer hebben, maar toch niet allemaal significant afwijken van het gemeentelijk gemiddelde (zie figuur 1; buurt 8, 9 en 10).

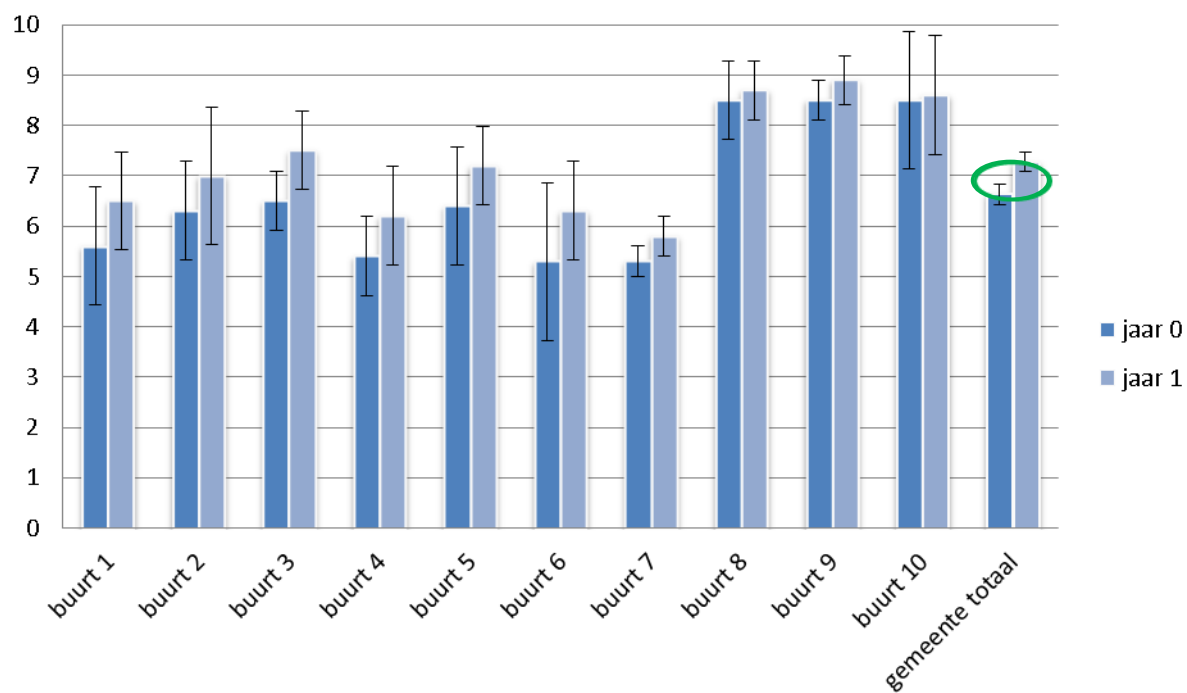
Als er sprake is van significante verschillen wordt dat in de tekst beschreven en in de tabellen met kleuren aangegeven. Indien het cijfer voor een buurt significant hoger is dan het gemeentelijk gemiddelde is het cijfer **groen** gekleurd (zie figuur 1; buurt 8 en 9). Als het buurtgemiddelde significant lager is dan het gemeentelijk gemiddelde, is het cijfer **rood** gekleurd (zie figuur 1; buurt 7).

Vergelijking met voorgaande meting(en)

De verschillen tussen de jaren worden op dezelfde wijze berekend als de verschillen tussen de buurtgemiddelden en gemeentegemiddelden (zoals hierboven beschreven is).

Omdat de grootte van de groepen die vergeleken worden van invloed is op de betrouwbaarheid van de uitkomsten (en de grootte van de marges) kan het voorkomen dat het gemiddelde voor de gemeente in totaal wel significant verschilt van het gemeentelijk gemiddelde in de voorgaande meting, terwijl de buurten afzonderlijk geen verschillen laten zien ten opzichte van de voorgaande meting. Deze situatie is grafisch weergegeven in figuur 2; de marges van de vorige meting (jaar 0) en de nieuwe meting (jaar 1) overlappen elkaar bij alle buurten, maar voor het gemeentelijk gemiddelde is dat niet het geval. Dit betekent dat er op gemeentelijk niveau wel een significante verbetering heeft plaatsgevonden, maar op buurtniveau niet.

Figuur 2: (fictief) voorbeeld bij vergelijking met voorgaande meting

Bijlage 3: opmerkingenoverzicht

wijk	Totaalordeel	Woningvoorraad	Woonomgeving	Grensvoorzieningen	Speelvoorzieningen	Algemene voorzieningen	Betrokkenheid	Omgang inkomensgroepen	Omgang etnische groepen	Overlast van personen	Criminaliteit	Veiligheidsgevoel	Overlast activiteiten	Vervulling	Verkeersoverlast	Algemeen	Totaal
1. Pijnacker-Centrum/Dorp	2	1	7	7	8	3	2	1	2	9	5	2	3	23	29	0	104
2. Pijnacker-Noord	1	2	10	10	6	2	0	2	2	7	3	2	8	19	32	0	106
3. Koningshof	1	1	12	15	2	4	0	3	3	5	4	5	3	14	18	1	91
4. Klapwijk	0	1	11	11	7	7	1	1	3	2	3	4	1	11	20	0	83
5. Tolhek	2	1	4	14	13	6	3	3	1	6	4	2	1	16	29	0	105
6. Keijzershof	1	1	3	10	6	6	3	2	4	1	4	0	2	25	27	2	97
8. Oude Leede/Zuidpolder	1	0	8	6	5	8	2	0	8	9	9	3	2	10	20	10	101
9. Pijnacker Noordpolder	0	0	3	8	1	1	0	0	1	0	2	2	1	2	11	8	40
10. Pijnacker-Oost (incl. Ackerswoude)	1	0	11	11	8	5	1	0	1	2	2	4	1	9	19	9	84
12. Nootdorp-Centrum/West	1	3	6	3	6	3	0	0	4	7	4	1	6	14	24	4	86
13. Vrouwjeslant/Nieuweveen	6	2	9	10	13	1	1	0	5	7	5	1	0	18	34	1	113
14. Achter het Raadhuis	3	1	10	12	4	10	2	2	1	6	3	1	3	13	30	1	102
15. 's-Gravenhout	0	0	4	14	6	8	0	2	2	8	7	0	2	20	22	0	95
16. De Venen	1	1	3	7	5	1	2	1	1	10	3	1	0	23	17	3	79
17. Craeyenburch	1	1	2	9	5	4	1	2	0	17	1	2	1	43	20	1	110
18. Buitengebied Nootdorp	2	0	6	2	1	2	1	0	1	1	3	0	1	8	18	2	48
20. Oud Delfgauw	1	7	8	8	11	2	0	0	2	5	4	3	4	24	49	2	130
21. Emerald	2	1	1	5	2	7	1	1	1	6	2	0	2	19	26	1	77
Totaal gemeente	26	23	118	162	109	80	20	20	42	108	68	33	41	311	445	45	1.651

Bijlage 4: vragenlijst

Vragenlijst leefbaarheid in uw wijk

Met deze vragenlijst stellen wij u een aantal vragen over de leefbaarheid in uw wijk. U kunt steeds een rapportcijfer geven van 1 (zeer negatief) tot 10 (zeer positief). Aan het einde van de vragenlijst kunt u voor 2 vragen een toelichting bij uw antwoord geven.

Heeft u **geen oordeel** over een vraag **of vindt u de vraag niet op uw wijk van toepassing**, dan kunt u de **vraag onbeantwoord laten**.

Bij het onderzoeken van de leefbaarheid van de wijk, is het waardevol om te weten of er verschillen bestaan in beoordeling van de leefbaarheid naar zaken als leeftijd, geslacht en woonsituatie. Daarom begint de vragenlijst met enkele persoonlijke vragen.

PERSOONLIJKE SITUATIE

Wat is uw leeftijd?   Jaar

Bent u man of vrouw?

Man Vrouw

Wat is uw postcode? (bijvoorbeeld: 1234 AB)

Wie is de eigenaar van uw woning?

- Ikzelf
- Rndom Wonen
- Staedion
- Vestia
- Andere eigenaar

In wat voor een soort woning woont u?

- Eengezinswoning
- Appartement/beneden- of bovenwoning/ flat
- Overig

Wat is de samenstelling van uw huishouden?

- Alleenwonend
- Tweepersoonshuishouden zonder (thuiswonende) kinderen
- Eénoudergezin, jongste thuiswonende kind onder de 12 jaar
- Eénoudergezin, jongste thuiswonende kind 12 jaar of ouder
- Gezin, jongste thuiswonende kind onder de 12 jaar
- Gezin, jongste thuiswonende kind 12 jaar of ouder

DE LEEFBAARHEIDSMONITOR

Kruis per vraag steeds het vakje aan onder het getal dat u als rapportcijfer wilt geven voor uw wijk.

Totaaloordeel

1. Hoe prettig vindt u uw wijk in het algemeen?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
*Ze*er onprettig   *Ze*er prettig

Fysieke woonomgeving

2. Wat vindt u van de kwaliteit van de woningen in uw wijk?

Daarbij gaat het niet om de geschiktheid van uw eigen woning voor uzelf, maar om de aantrekkelijkheid en de staat van onderhoud van de woningen in de wijk.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
*Ze*er slecht   *Ze*er goed

3. Wat vindt u van de woonomgeving in uw wijk?

Denk hierbij aan de pleintjes, de bestrating, de manier waarop de straat is ingericht, bankjes, verlichting enz.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
*Ze*er slecht   *Ze*er goed

4. Wat vindt u van de groenvoorzieningen in uw wijk?

Denk hierbij aan de manier waarop u er gebruik van kunt maken en de manier waarop de groenvoorzieningen worden bijgehouden.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
*Ze*er slecht   *Ze*er goed

5. Wat vindt u van de speelvoorzieningen in uw wijk?

Denk hierbij aan de manier waarop de speelvoorzieningen worden bijgehouden, het gebruik ervan en aan de mogelijkheden voor kinderen om leuk en veilig te spelen.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
*Ze*er slecht   *Ze*er goed

6. Wat vindt u van de kwaliteit van de voorzieningen in uw omgeving?

Denk hierbij aan scholen, winkels, openbaar vervoer, bibliotheek, buurthuis, sport-, zorg-, -en medische voorzieningen.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
*Ze*er slecht   *Ze*er goed

Sociale woonomgeving

7. Wat vindt u van de betrokkenheid van de wijkbewoners bij uw wijk?

Denk hierbij aan de mate waarin mensen zich willen inzetten voor de wijk.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Niet betrokken   **Zeer betrokken**

8. Gaan bewoners van verschillende inkomensgroepen in uw wijk op een prettige manier met elkaar om?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Zeer onprettig   **Zeer prettig**

9. Gaan bewoners van verschillende etnische afkomst in uw wijk op een prettige manier met elkaar om?

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Zeer onprettig   **Zeer prettig**

Veiligheid & Overlast

10. Heeft u in uw wijk overlast van (het gedrag van) anderen?

Denk hierbij aan geluidsoverlast, andere overlast van buurtbewoners en overlast door rondhangende jongeren

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Veel overlast   **Geen overlast**

11. Heeft u in uw wijk last van criminaliteit?

Denk bijvoorbeeld aan vandalisme, inbraak, diefstal en geweldpleging.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Veel overlast   **Geen overlast**

12. Hoe veilig voelt u zich?

Denk hierbij aan eventuele donkere plekken, overhangend groen en een prettige sfeer.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Zeer onveilig   **Zeer veilig**

13. Heeft u in uw wijk overlast van activiteiten?

Denk hierbij aan horeca, evenementen en markten.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Veel overlast   **Geen overlast**

14. Heeft u in uw wijk last van vervuiling?

Denk hierbij aan zwerfvuil, stank, verkeerd geplaatst vuilnis en hondenpoep.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Veel overlast   **Geen overlast**

15. Heeft u in uw wijk last van verkeer?

Denk aan verkeersdruk, verkeerslawaaï, rijgedrag, onvoldoende parkeerplaatsen, verkeerd parkeren.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Veel overlast   **Geen overlast**

OPMERKINGEN

Hieronder kunt u twee aanvullende opmerkingen kwijt met betrekking tot de vragen. Deze ruimte kunt u ook gebruiken om uw score voor een onderwerp nader toe te lichten. Graag ook de eventuele locatie (bijvoorbeeld straatnaam) vermelden waar uw opmerking betrekking op heeft.

Nummer van de vraag:

Nummer van de vraag:

De gemeente Pijnacker-Nootdorp verloot onder de inzenders van een volledig ingevulde vragenlijst 20 cadeaubonnen van €25,-. Wilt u meedoen aan de verloting, vul dan hieronder uw adresgegevens in*.

Naam:

Straat:

Postcode/Plaats:

* Uw adresgegevens worden bij de verwerking niet gekoppeld aan de ingevulde vragenlijst. Uw antwoorden op de vragen blijven dus anoniem.

**De ingevulde enquête graag retourneren vóór 27 maart 2015.
HARTELIJK DANK VOOR UW MEDEWERKING!**